

SZAKDOLGOZAT

Gáll Norbert

2022

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Károly Róbert Campus

**Ónod Község Önkormányzat
gazdálkodása és saját bevételeinek
elemzése**

Konzulens

Dr. Tóth Eszter Ilona, PhD
egyetemi docens

Készítette

Gáll Norbert

Pénzügy és számvitel Szak
adóigazgatási szakirány
levelező tagozat

2022

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	1
1. ÁLLAMHÁZTARTÁS ÉS ÖNKORMÁNYZATI ALRENDSZER BEMTATÁSA ...	2
1.1. Államháztartás rendszere	2
1.2. Az önkormányzati alrendszer	4
2. ÓNOD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT BEMUTATÁSA	7
2.1. Ónod település bemutatása	7
2.2. Az Ónodi Önkormányzat bemutatása	10
2.3. Az Ónodi Polgármesteri Hivatal bemutatása	11
2.4. Az Ónodi Homokvár Óvoda bemutatása	12
3. ÓNOD KÖZSÉG GAZDÁLKODÁSA	13
3.1. Az Ónod Község Önkormányzat költségvetés tervezése.....	13
3.1.1. Önkormányzat bevételei és finanszírozásai	14
3.1.2. Működési támogatások	15
3.2. Köznevelési támogatások	17
3.3. Szociális és gyermekjóléti támogatása	18
3.3.1. A települési önkormányzat szociális feladatainak egyéb támogatása	20
3.3.2. Intézményi gyermekétkeztetés	21
3.3.3. Szünidei gyermekétkeztetés	22
3.4. Kulturális feladatainak támogatása	22
3.5. Támogatások bevételei	24
3.6. Közhatalmi bevételek	27
3.7. Saját bevételek	29
4. ÓNOD KÖZSÉG BEVÉTELÉNEK BEMUTATÁSA ÉS ELEMZÉSE.....	31
4.1. Vásári helyjegy, bérleti díj	32
4.2. Parkoló és mosdó használati díj	37
4.3. Működési célú bevételek és kiadások mérlege mutatószámai	38
5. SWOT ELEMZÉS.....	44
6. COVID-19 KORONAVÍROS-HELYZET HATÁSA A SAJÁT BEVÉTELEKRE ...	48
ÖSSZEFOGLALÁS	49
IRODALOMJEGYZÉK	51
FOTÓJEGYZÉK	55
ÁBRAJEGYZÉK.....	55

TÁBLÁZATJEGYZÉK.....	55
MELLÉKLETEK.....	56

BEVEZETÉS

A COVID-19 vírus okozta világméretű járványhelyzet a magyarországi helyi önkormányzatokat is korábban nem látott kihívások elé állította. A 2020. év KSH adatok alapján a járvány megfékezésére hozott korlátozó intézkedések hatására a II. negyedévben a magyar gazdaság teljesítménye is jelentősen, 14%-kal visszaesett. Ónod Község Önkormányzatának bevétele ugyanezen időszakra nézve 36%-kal esett vissza. A jelenlegi helyzetben az Önkormányzatnak ki kellett dolgoznia, hogyan csoportosítsa át a bevételeket, milyen lehetőségei vannak, amelyeket eddig esetleg nem használt ki bevételszerzésre. Azért fontos az Önkormányzat gazdálkodásának elemzése, hogy megmutassa azokat a területeket, ahol lehetősége van változtatni, javítani, hatékonyabbá tenni a vagyongazdálkodást, kihasználni még több pályázati lehetőséget.

A bevételből valósulhatnak meg a közösségfejlesztés, a község szépítése, a civil szervezetek támogatása, programszervezés. Ezek nélkül a település nem tudná kiszolgálni a 21. századi igényeket, nem fejlődne, népessége csökkenne és a fiatalok számára nem jelentene vonzóerőt, hogy ide költözzenek vagy itt maradjanak.

Azért választottam a szakdolgozatom témájaként Ónod Község Önkormányzata saját bevételének elemzését, mert a dolgozatom megírása során olyan tapasztalatokat szerezhetek, melyeket később fel tudok használni a munkám során. 2005-től dolgozom a Polgármesteri Hivatalban, jelenleg pénzügyi főelőadóként. Valamint a helyi kötődést is meg kell még említenem, mivel ezen a településen élek, így érdekel a község helyzete, fejlődése.

A dolgozatom megírásának célja, hogy a 2018-2021 közötti időszak költségvetése alapján megvizsgáljam Ónod Község Önkormányzat gazdasági helyzetét, a tervezett saját bevételek alakulását.

A dolgozat olyan, nem várt eseményt elemez, amely jelentősen befolyásolta a bevételek alakulását. Bemutatom, hogy az Önkormányzat a váratlan események hatására, hogyan változtatja meg működését, gazdálkodását. Valamint azt, hogy ezek az önkormányzati döntések, hogyan hatnak másokra.

A téma aktualitása jelentős, mivel olyan világméretű esemény következett be, amely kihatással volt Ónod településre is. A dolgozatomban bemutatom az ónodi Országos Állat- és Kirakodó vásárt, a vásár bevételeinek alakulását. Valamint azt, hogy hogyan befolyásolja a vásárt egy világméretű járványhelyzet.

1. ÁLLAMHÁZTARTÁS ÉS ÖNKORMÁNYZATI ALRENDSZER BEMTATÁSA

Ahhoz, hogy megértsük az önkormányzatok és ezen belül az Ónod Község Önkormányzat vagyoni helyzetét, szükség van az államháztartás rendszere és az önkormányzati vagyon kialakulásáról, felépítéséről egy rövid áttekintésre.

1.1. Államháztartás rendszere

A nemzetgazdaság egy adott ország gazdasági szereplőinek az összessége és a közöttük levő kölcsönhatások rendszere. A nemzetgazdaság szereplői (háztartások, vállalkozások, nonprofit szektor, állam, külföld) ebben a rendszerben a jövedelmük maximalizálására törekcszenek. Az állam különleges gazdasági szereplő, hiszen az elsődleges célja – a többi gazdasági szereplőtől eltérően – nem a jövedelemszerzés, hanem hogy közfeladatait minél hatékonyabban, minél magasabb színvonalon tudja ellátni. Közhatalom birtokában képes arra, hogy más gazdasági szereplő gazdasági helyzetét befolyásolja, például azzal, hogy jogszabályokban fizetési kötelezettséget állapít meg, amely alapján a gazdasági szereplőktől jövedelmet von el. Ezáltal a gazdasági súlya jelentős, hiszen az állam rendelkezik a gazdaságban előállított – és közhatalom birtokában elvont – jövedelem jelentős részével. Azokat az eszközöket, amelyekkel az állam képes befolyásolni a gazdaság „öntörvényű” működését, állami beavatkozásnak vagy „intervenciónak” nevezzük. Az állami intervenciók egy része minden gazdasági szereplőre hat (általános intervenciók). Ilyenek például az állam külső, belső védelme, a jogi, közigazgatási rendszerek működtetése (közigazgatás, igazságszolgáltatás), a nemzetközi kötelezettségek teljesítése, az állam pénzügyi-gazdasági tevékenysége, az államadósság kezelése. Az úgynevezett speciális intervenciók ezzel szemben – valamely társadalmi, gazdasági, esetleg környezetvédelmi stb. cél érdekében – egyes ágazatokat, gazdasági szereplőket vagy azok bizonyos csoportjait előnyben részesít más szereplőkkel szemben (például egyes ágazatok, lakossági vállalkozói csoportok, térségek támogatása). (LENTNER 2022) (FEIK 2014)

A közszféra tehát a nemzetgazdaság meghatározó, organizáló része, a közjavak előállításának, védelmének és újraelosztásának színtere. A közjavak keletkeztetését és szétosztását a demokratikus választásokon győztes, kormányt alakító politikai párt végzi – a választásokon megmérettetett – politikai elképzelései, választási, majd kormányzati programja mentén.

A Kormány az állami jövedelem keletkeztetését adókon és állami vagyonhasznosításon keresztül biztosítja. A kiadási oldalt tekintve, az így előálló közpénzek társadalmi, vállalati és más állami intézmények, feladatok közötti szétosztását, azok mértékét, arányait a közpénzügyi politikai koncepciójában juttatja kifejezésre, amelyet az államháztartás technikai rendszerén keresztül, a költségvetési törvények szabályaiba és arányaiba iktatva legalizál, éves elszámolását pedig a zárszámadási törvények benyújtásával, országgyűlés általi szentesítésével rendezi. A közpénzügyi kategória tehát mint átfogóbb, a politikum elveit is magába foglaló rendszer, míg az államháztartás a regnáló, közpénzügyi politikát végrehajtó technikai képződményként ismeretes. Az államháztartást az állam és a helyi önkormányzatok közfeladatot ellátó és finanszírozó gazdálkodásának rendszereként definiálhatjuk. Az államháztartás a tágan értelmezett közszféra gazdálkodásának rendszerét, másképpen fogalmazva az állampénzügyek technikai összességét jelenti. Az ennek keretében megvalósuló közigazgatási tevékenység az államháztartás folyamat (flow) dimenzióját (az éves költségvetésekkel összefüggő közigazgatási tevékenységet) és az államháztartás állományi (stock) vetületét (a vagyongazdálkodást) adja. (LENTNER 2022)

Az államháztartás rendszerét az 1. ábra szemlélteti.

1. ábra: Az államháztartás rendszere

Forrás: Közigazgatási szakvizsga – III. modul (uni-nke.hu)

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény szerint az államháztartás alapegységeit az államháztartás alrendszereinek nevezzük. Az egyes országok államháztartási rendszerei jellemzően több alrendszert foglalnak magukban.

Az államháztartási törvény a magyar államháztartást jelenleg két alrendszerre bontja, a központi és az önkormányzati alrendszerre. Ez összhangban van a közigazgatás duális rendszerével, amely államigazgatásból és önkormányzati igazgatásból áll.

Az államháztartás központi alrendszerébe tartozik:

- az állam;
- a központi költségvetési szerv;
- a törvény által az államháztartás központi alrendszerébe sorolt köztestület és
- a törvény által központi alrendszerbe sorolt köztestület által irányított köztestületi költségvetési szerv.

Az államháztartási alrendszerek száma és funkciója – bár vannak stabil elemek (például a központi kormányzati alrendszer vagy a helyi önkormányzati alrendszer) – helytől és időtől függően változhat. Az államháztartási törvény a magyar államháztartást jelenleg két alrendszerre bontja, a központi és az önkormányzati alrendszerre. Ez összhangban van a közigazgatás duális rendszerével, amely államigazgatásból és önkormányzati igazgatásból áll. (LENTNER 2022)

1.2. Az önkormányzati alrendszer

A helyi önkormányzat az államháztartás önkormányzati szintjét alkotja, annak egyik alrendszere, mely az alábbi módon épül fel:

- a helyi önkormányzat,
- a helyi nemzetiségi önkormányzat és az országos nemzetiségi önkormányzatok,
- a jogi személyiségű társulás, a térségi fejlesztési tanács és
- az előbbiektől irányított helyi és nemzetiségi önkormányzati költségvetési szerv.

A központi költségvetéstől elkülönül az önkormányzati alrendszer költségvetése. A helyi önkormányzatok valamennyi bevételi forrását az államháztartási mérleg bevételi oldala tartalmazza, kiadási oldala pedig az önkormányzatok valamennyi kiadását.

Az államháztartás önkormányzati alrendszerébe tartozó szerveknél a közhatalom helyi gyakorlása, a testületi irányítás valósul meg. (FOGARASI 2010)

Az önkormányzatok törvényi keretek között működő gazdálkodó szervek. A 2011. évi CLXXXIX. törvény meghatározza a helyi önkormányzatok jogait, feladatait, szabályozza a bevételeit és gazdálkodását, továbbá a tervezésre, számvitelre és információszolgáltatásra vonatkozó feladatokról intézkedik. A helyi önkormányzatok költségvetésének összeállítását a 2011. évi CXCV. Államháztartási törvény irányítja. (KECSŐ 2016)

Az államháztartás két alrendszerre az állami bevételeivel és vagyonával, azaz anyagi javakkal gazdálkodik. Az államháztartási gazdálkodás során az állami közfeladatok ellátása érdekében a gazdaságban keletkezett jövedelem és vagyon egy részét elvonja a gazdaság alanyaitól és a magánszemélyektől, azokat központosítja, majd egy újraelosztási folyamatban forrásként a közfeladatok ellátásának finanszírozásához rendeli, azaz egy részüket felhasználja, a többit visszajuttatja a gazdaság alanyainak és a magánszemélyeknek. (ERDŐS 2014)

A 2012. január 1-jén hatályba lépett Magyarország Alaptörvénye, mely meghatározza a helyi önkormányzatok alapjogait. A helyi önkormányzatok Európai Chartájának 2. cikke rögzíti, hogy „A helyi önkormányzás elvét a belső jogalkotásban, és amennyire lehetséges, az Alkotmányban is el kell ismerni.” A helyi önkormányzatokra a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. sarkalatos törvény vonatkozik. Az alaptörvény kimondja, hogy a közhatalom forrása a nép és ezt a hatalmát a választott képviselői útján, kivételesen közvetlenül gyakorolja. (BÓHM 2012)

A helyi közügyek intézésére és a helyi közhatalom gyakorlására helyi önkormányzatok működnek. A helyi önkormányzatok feladatkörükben eljárva önkormányzati rendeletet alkotnak, mely más jogszabállyal nem lehet ellentétes.

A helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja, melyet a polgármester vezet.

„A helyi önkormányzati képviselőket és polgármestereket a választópolgárok általános és egyenlő választójog alapján, közvetlen és titkos szavazással, a választók akaratának szabad kifejezését biztosító választáson, sarkalatos törvényben meghatározott módon választják.”

(Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) - hatályos jogszabályok gyűjteménye 2022)

A képviselő-testület kimondhatja feloszlását, az Országgyűlés pedig a Kormány indítványára feloszlatja. A feloszlás és a felosztatás esetén a polgármester megbízatása megszűnik. Ezenkívül az Alaptörvény meghatározza az önkormányzatok feladatait és hatásköreit, melyeket a 4. fejezetben ismertettek. A fővárosi és megyei kormányhivatalok a helyi önkormányzatok felett törvényességi felügyeletet gyakorolnak, melynek célja a helyi önkormányzatok működés jogszerűségének biztosítása. Továbbá vizsgálja a helyi önkormányzat szervezetének, működésének, döntéshozatali eljárásának, döntéseinek (rendelet, határozat) jogszerűségét; törvényen alapuló jogalkotási, jogszabályon alapuló döntési és feladat- ellátási kötelezettségének teljesítését. (BARTA 2020) (VIGVÁRI 2002)

2. ÓNOD KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT BEMUTATÁSA

A helyi önkormányzatok a helyi közügyek intézésére hivatottak, mely alapvetően a lakosság közszolgáltatásokkal való ellátását, illetve a helyi önkormányzás és a lakossággal való együttműködés szervezeti, személyi és anyagi feltételeinek megteremtését jelenti.

2.1. Ónod település bemutatása

Ónod Borsod-Abaúj-Zemplén-megyében, Miskolctól 20 kilométerre található. Az Ónodi vár, Borsod Vármegye első kővára. A vár melletti mezőn tartották 1707-ben az ónodi országgyűlést, II. Rákóczi Ferenc vezetésével.

1. kép: Az ónodi vár

Forrás: Ónod Község Önkormányzata

Ez az országgyűlés rendelkezett a Habsburg-ház trónfosztásáról. A Vár u. 17. alatt található a tájház, mely a Sajó mente egyik legszebb népi műemléke. A település római katolikus temploma a 18. század végén épült, harangját Rákóczi György adományozta a falunak. A református templom alapjait szintén a 18. század végén tették le, szószéke és berendezése 17. századi.

A templom előtt áll az ónodi országgyűlés 200. évfordulójára 1907-ben állított emlékoszlop. Szintén a településen található az 1700-as évek közepén épült Török kastély.

Számtalan emlék köti az ónodiakat a Török-kastélyhoz, hiszen korábban ott működött az általános iskola. A barokk stílusú kastélyt Török István építette az 1800-as években, amely később a Melczer család birtokába került. A kastély egyemeletes, négy saroktornyos épület.

2. kép: Az ónodi kastély

Forrás: Ónod Község Önkormányzata

Ónod híres szülöttei: Lorántffy Zsuzsanna, Kazinczyné Török Sophie, Dálnoky Nagy Sámuel és Werner Gyula író is.

Minden hónap első csütörtökén kerül megrendezésre a messze földön híres, ónodi Országos Állat- és Kirakodó vásár, mely több mint hatszáz éves múltra tekint vissza. Ónod lakossága 2430 fő (2019. évi adat) korábbi évekhez képest csökkenő tendenciát mutat. A település szociális helyzete korábbi évekhez képest kis mértékben javult. A hátrányos helyzetű családok száma jelentős - a teljes lakosság 37%-a - ebből kifolyólag alacsony az iskolázottság és nagy a munkanélküliség. A közfoglalkoztatottak száma 2019-ben 115 fő, ami a munkaképes lakosság 9%-a. (TARNÓCZI, 2018)

Oklevelek tanulsága szerint 1396-ban Zsigmond király Ónodnak vásártartási jogot adományozott. Ónod ezzel az egyik legrégebbi vásártartási joggal rendelkező település az országban, hisz a mai napig minden hónap első csütörtökén Országos Állat- és Kirakodó Vásár kerül megrendezésre a településen, sok ezres vásároló részvételével.

Az ónodi vásár a régió legnagyobb havi rendszerességgel megrendezésre kerülő Országos Állat- és Kirakodó Vására.

Több megkeresést kapott a vásári szervező azzal kapcsolatban, hogy legyen a vásár más időpontban, mondjuk hétvégén, ne hétköznap. Ez azonban egy több száz éves hagyomány, amin nem szeretnének változtatni. Már csak azért sem, mert akkor esetleg ütközne az időpont más nagy vásárokkal. Az, hogy minden hónap első csütörtökén van a vásár, az ugyanolyan védjegye a vásárnak, mint az, hogy Ónodon van. Ezt az egész országban mindenki tudja, aki valaha járt itt, hogy ónodi vásár minden hónap első csütörtökén kerül megrendezésre.

3. kép: **Hirdetés az ónodi vásárról 1877-ben**

Forrás: Borsod Miskolci Értesítő 1877.

A vásárnapok az 1900-as évek elején kerültek át minden hónap első csütörtökére. Előtte a vásár több napos volt, hogy időben ideérjenek az árusok. Az elmúlt években a vásár területét folyamatosan bővítettük, jelenleg 8 hektáros területet foglal magában, valamint az elárúsítók, illetve látogatók száma folyamatosan növekszik.

A vásár infrastrukturális fejlesztése elkerülhetetlenné vált, jelen állapotában nem volt képes megfelelni a jelenleg hatályos vásártartásra vonatkozó jogszabályoknak.

4. kép: **Az ónodi vásár légifelvétel 2016-ban**

Forrás: Facebook / Ónodi Vásár – Hivatalos Oldala

5. kép: Az ónodi vásár 2019. november

Forrás: Tarnóczi József polgármester

Az eddigi rekord résztvevő az 2020.június havi Országos Állat- és Kirakodó Vásáron voltak, közel 10 ezer látogató jelent meg. Valószínűleg azért, mert a kijárási korlátozást követően az volt az első, és az emberek örültek a szabadságnak.

2.2. Az Ónodi Önkormányzat bemutatása

A képviselő-testületnek kiemelkedő szerepe van. Az önkormányzat legfontosabb szerve. A választópolgárok által öt évre megválasztott települési képviselőkől és a polgármesterből álló, az önkormányzati feladatokat ellátó testület.

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló 2010. évi L. törvény határozza meg a község lakosságszámának megfelelően, hogy hány főből áll.

Ez Ónod Község Önkormányzata esetében 6 fő. A képviselő-testület szükség szerint, a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott számú, de évente legalább hat ülést tart, melyet a polgármester hív össze és vezet. Az ülések nyilvánosak, zárt ülést a törvényben meghatározott esetekben kell elrendelni pl.: fegyelmi büntetés kiszabása, vagyonnyilatkozattal kapcsolatos eljárás esetén.

A testület akkor határozatképes, ha az ülésen a képviselőknek több mint fele jelen van. Döntéseit, mely lehet határozat vagy rendelet, nyílt szavazással hozza. Kivételes esetben titkos szavazást tart. Hatásköreit a polgármesterre és a jegyzőre átruházhatja. A képviselő-testület szervei: polgármester, jegyző, polgármesteri hivatal.

Polgármester

A választópolgárok öt évre választják meg. A polgármester tisztségét társadalmi megbízatásban látja el. A képviselő-testület elnöke, egyben a tagja is. A polgármester hívja össze, vezeti és képviseli a képviselő-testületet. Irányítja az önkormányzati hivatalt.

„A jegyző javaslatainak figyelembevételével meghatározza a polgármesteri hivatalnak, a közös önkormányzati hivatalnak feladatait az önkormányzat munkájának a szervezésében, a döntések előkészítésében és végrehajtásában. Dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben, hatósági hatáskörökben, egyes hatásköreinek gyakorlását átruházhatja az alpolgármesterre, a jegyzőre, a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal ügyintézőjére. A jegyző javaslatára előterjesztést nyújt be a képviselő-testületnek a hivatal belső szervezeti tagozódásának, létszámának, munkarendjének, valamint ügyfélfogadási rendjének meghatározására. A hatáskörébe tartozó ügyekben szabályozza a kiadmányozás rendjét. Gyakorolja a munkáltatói jogokat a jegyző tekintetében. Gyakorolja az egyéb munkáltatói jogokat az alpolgármester és az önkormányzati intézményvezetők tekintetében.” (Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. sz. törvény 67. §. b)-g) pontja 2022)

Köteles képviselni az önkormányzatot. Munkájának segítésére és helyettesítésére egy alpolgármestert választanak a képviselők közül.

2.3. Az Ónodi Polgármesteri Hivatal bemutatása

Az Ónodi Polgármesteri Hivatal önállóan működő intézmény, 5 fő köztisztviselővel látja el a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényben és egyéb jogszabályban meghatározott feladatokat a jegyző vezetésével. Gondoskodik a helyi önkormányzat bevételeivel és kiadásaival kapcsolatos feladatok ellátásáról. A beszámolók és jelentések határidőre való elkészítéséről. A lakossági ügyintézés is a hivatali működés része nap mint nap.

A jegyző vezeti az önkormányzati hivatalt. Dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben. Gyakorolja a munkáltatói jogokat a Közös Önkormányzati Hivatal köztisztviselői és munkavállalói, az aljegyző tekintetében.

Gondoskodik az önkormányzat működésével kapcsolatos feladatok ellátásáról. Tanácskozási joggal részt vesz a képviselő-testület ülésein és jelzi, ha a döntésük, működésük jogszabálysértő, illetve döntésre előkészíti a polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyeket. Dönt azokban a hatósági ügyekben, amelyeket a polgármester ad át, illetve a hatáskörébe utalt önkormányzati és önkormányzati hatósági ügyekben.

2.4. Az Ónodi Homokvár Óvoda bemutatása

Az Ónodi Homokvár Óvoda egy régi katolikus épületben lett kialakítva. Folyamatos átalakítás, bővítés, korszerűsítés, akadálymentesítés történt az intézményben. Jelenleg 4 csoporttal működik, közel 110 gyermekkel. A jelenlegi arculatát 2012-ben kapta.

Egy intézményvezető, egy titkárnő, 8 fő óvodapedagógus, 6 dajka várja a gyerekeket. 2001-ben lett teljeskörűen felújítva és bővült egy csoportszobával. Ezzel egy korszerű intézmény várja a gyerekeket. Hátrányos helyzetű településként kiemelt figyelmet fordítunk a gyermeke fejlődésére. Biztosítunk logopédust, gyógypedagógust, gyermekpszichológust. Az óvoda rendelkezik egy 2014-ben megújult tornateremmel, és az udvaron egy zárt óvodai futballpályával. A szigetelése a közeljövőben fog megvalósulni.

3. ÓNOD KÖZSÉG GAZDÁLKODÁSA

A fejezet célja bemutatni Ónod község gazdálkodását. A bevételek részletes bemutatásán keresztül láthatóvá válik a település gazdálkodása a Covid világjárvány előtt és közben.

3.1. Az Ónod Község Önkormányzat költségvetés tervezése

Ónod Község Önkormányzat költségvetés tervezésénél az Országgyűlés által elfogadott központi költségvetési törvény alapján tervezzük.

Az Önkormányzat feladataihoz igénybe vehető központi forrásokat, a költségvetés készítése során alkalmaztuk a központi jogszabályokban és a helyi önkormányzati rendeletekben meghatározott előírásokat. Az önkormányzat költségvetését a bevételeit és kiadásait intézményenként tervezzük.

Ónod Község Önkormányzata két intézménye kerül beépítésre az Önkormányzat költségvetésébe.

- Ónodi Polgármesteri Hivatal
- Ónodi Homokvár Óvoda

Ónodi Roma Nemzetiségi Önkormányzat nem kerül beépítésre az Ónod Község Önkormányzata költségvetésébe, önállóan gazdálkodik, de felügyeli a kiadásait és adatot szolgáltat a Magyar Államkincstár felé. (SZEKVÁRI 2014)

A költségvetési bevételek öt nagy csoportra sorolhatók:

- Önkormányzati működési normatív támogatások: *(polgármesteri hivatal működtetése, zöldterület, közvilágítás, helyi közutak, köztemető fenntartása), Önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása, (óvodai, bölcsőde) Önkormányzatok szociális feladatainak egyéb támogatása, (átmeneti segély, rendkívüli települési támogatás, temetési segély, iskolakezdési támogatás, iskolai étkezési támogatás, házi segítségnyújtás)*
- Működési célú támogatások államháztartáson belülről: ebből a normatív bevételből finanszírozzuk a közmunkaprogramot, a társadalombiztosítási ellátásokat (táppénz, GYED)
- Közhatalmi bevételek: helyi iparűzési adó, gépjárműadó, késedelmi pótdíjak egyéb adók, módjára beszedett bevételek
- Önkormányzat saját bevételei: szolgáltatások, ellátási díjak

- Finanszírozási bevételek: hitelek, kölcsönök, megelőlegezések, maradvány igénybevétel, értékpapírok

A költségvetési bevételek három nagy csoportra sorolhatók:

- Működési költségvetés kiadásai: személyi juttatások, járulékok, dologi kiadások, szociális kiadások
- Felhalmozási költségvetés kiadásai: beruházások, felújítások
- Finanszírozási kiadások: hitelek, kölcsönök, megelőlegezések, maradvány igénybevétel, értékpapírok (BORDÁS 2018)

3.1.1. Önkormányzat bevételei és finanszírozásai

Ónod Község Önkormányzata bevételeinek jelentős részét a központi költségvetésből, normatív támogatás formájában kapja.

- Működési normatív támogatásokból fedezzük a Polgármesteri Hivatal, Város és Községgazdálkodás, személyi jellegű kiadásait és tiszteletdíjait, valamint ezen intézmények rezsik költségeit és karbantartását.
- A település óvodája a köznevelési támogatásból kerül finanszírozásra biztosítva a személyi juttatásai és dologi kiadások költségeit.

A szociális és gyermekjóléti támogatások jelentős része a gyermekétkeztetés finanszírozására fordítjuk. Az iskolai és óvodai gyermekétkeztetés két bevételi forrásból kerül finanszírozásra az egyik az a központi költségvetésből a másik az az étkezési térítési díjakból. Az Önkormányzat nem rendelkezik megfelelő felszereltségű saját konyhával, ezért a településen működő étterem biztosítja az intézményi gyermekétkeztetést, szünidei gyermekétkeztetést, valamint a szociális étkeztetést. Ebből kerül finanszírozásra a településen működő házi segítségnyújtási és a lakosság részére nyújtott szociális támogatások.

- A településen működő közösségi ház és könyvtár a kulturális feladatok támogatása jogcímből kerülnek finanszírozásra.

(2018. évi L. Törvény Magyarország 2019. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye 2018)

3.1.2. Működési támogatások

A magyar államkincstár EBR42 rendszerében megigényelt normatív támogatás, mely biztosítja az önkormányzat kötelezően ellátandó feladatait.

A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok:

- településfejlesztés, településrendezés; településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása);
- a közterületek, valamint az önkormányzat tulajdonában álló közintézmény elnevezése; egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítését célzó szolgáltatások; környezet-egészségügy (köztisztaság, települési környezet tisztaságának biztosítása, rovar- és rágcsálóirtás);
- óvodai ellátás; kulturális szolgáltatás, különösen a nyilvános könyvtári ellátás biztosítása; filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme; a helyi közművelődési tevékenység támogatása; gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások; szociális szolgáltatások és ellátások, amelyek keretében települési támogatás állapítható meg; lakás- és helyiséggazdálkodás; a területén hajléktalanná vált személyek ellátásának és rehabilitációjának, valamint a hajléktalanná válás megelőzésének biztosítása; helyi környezet- és természetvédelem, vízgazdálkodás, vízkárelhárítás; honvédelem, polgári védelem, katasztrófavédelem, helyi közfoglalkoztatás; helyi adóval, gazdaságszervezéssel és a turizmussal kapcsolatos feladatok;
- A kistermelők, őstermelők számára - jogszabályban meghatározott termékeik - értékesítési lehetőségeinek biztosítása, ideértve a hétfégi árusítás lehetőségét is, melyet a község központjában elhelyezett fedett árusító standnál teheti meg, díjmentesen;
- sport, ifjúsági ügyek, melyet az Ónod Sport Egyesület biztosít ifjúsági és felnőtt futball, kézilabda.
- Közreműködés a település közbiztonságának biztosításában a helyi Polgárőr Egyesülettel együttműködési megállapodás keretében;

- nemzetiségi ügyek; helyi közösségi közlekedés biztosítása; hulladékgazdálkodás; távhőszolgáltatás; víziközmű-szolgáltatás, amennyiben a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény rendelkezései szerint a helyi önkormányzat ellátásért felelősnek minősül.

(2018. évi L. Törvény Magyarország 2019. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye 2018)

Az önkormányzat alapvető feladatainak elvégzéséhez kap működési támogatást melynek részletes jogcímeiként látható az 1. táblázatban.

1. táblázat: Ónod Község Önkormányzat működési bevételei

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
Önkormányzati hivatal működésének támogatása	31 464	31 190	46 703	47 421
A zöldterület-gazdálkodással kapcsolatos feladatok támogatása	3 720	3 720	4 203	5 314
Közvilágítás fenntartásának támogatása	4 576	4 576	4 576	5 825
Köztemető fenntartással kapcsolatos feladatok támogatása	100	100	100	126
Közutak fenntartásának támogatása	4 131	3 480	3 614	4 730
Egyéb önkormányzati feladatok támogatása	6 574	6 494	7 000	10 114
Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok támogatása	3	3	3	0
I.1. jogcímekhez kapcsolódó kiegészítés	22 756	25 277	5 086	0
Polgármesteri illetmény támogatása	1 077	972	841	0
A helyi önkormányzatok működésének támogatása összesen	74 401	75 811	72 126	73 530

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

Az önkormányzati hivatal működésének támogatása 2019 évtől növekvő támogatást mutat, ami nem felel meg a valóságnak. Az I.1. jogcímekhez kapcsolódó kiegészítés kerül beépítésre a többi jogcímbe. 2021-re teljesen megszűnt ezen támogatás a Polgármesteri illetmény támogatással együtt. Az Önkormányzati hivatal működésének támogatása 31 190 E Ft-ról 46 703 E Ft-ra emelkedett a polgármester, az önkormányzati és hivatali dolgozók minimálbér és bérminimum emelkedésének hatására.

Összeségében viszont 2020-ban kevesebb támogatásból kellett megoldani a helyi önkormányzat működését, mert a 2019-hez képest 3 913 E forinttal kevesebb támogatást kaptunk.

2018. évben a minimálbér 138 000 forint a garantált bérminimum 180 500 forint, minden évben az I.1. jogcímekhez kapcsolódó kiegészítés tartalmazta a minimálbér változással járó kompenzációt.

2019. évben a minimálbér 149 000 forint a garantált bérminimum 195 000 forint.

2020-tól a minimálbér 161 000 forintra a garantált bérminimum 210 600 forintra.

2021-től a minimálbér 167 400 forintra a garantált bérminimum 219 000 forintra, emelkedett, mely beépítésre került az egyes támogatás jogcímekhez. (Központi Statisztikai Hivatal 2021)

A támogatás 2021-es évben sem érte el a járványhelyzet előtti összeget, a minimálbér emelkedés Önkormányzatnak saját bevételeiből kell kigazdálkodni. A polgármesteri hivatal működtetése a település lakosságszáma alapján finanszírozzák. Az önkormányzatot a zöldterületek, (vízelvezető árkok, parkok, játszóterek) fenntartásához kapcsolódóan a belterület nagysága alapján illeti meg. A településen történő közvilágítás biztosításához az önkormányzatot kilométer alapján finanszírozzák. A helyi közutak, önkormányzat tulajdonában lévő belterületi és külterületi utak karbantartására kilométer alapján nyújt finanszírozást a költségvetés. A településen lévő Katolikus és Református köztemető fenntartására négyzetméter alapján állapítják meg a finanszírozást.

3.2. Köznevelési támogatások

A települési önkormányzatot a köznevelési támogatás az önkormányzat általa fenntartott óvodaintézmény(ek)ben foglalkoztatott, az Nkt. nevelés-szervezési paraméterei szerint számított pedagógus-, valamint segítői létszám után illeti meg. A 2. táblázat tartalmazza jogcímenként, évek szerinti bontásban.

2. táblázat: **Ónodi Homokvár Óvoda működési támogatása 2018 - 2021 évben**

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
II.1. Pedagógusok, és közvetlenül segítőik bértámogatása	54 916	56 499	57 635	61 046
II.2. Óvodaműködtetési támogatás	8 469	10 357	10 519	11 201
II.3. Társulás által fenntartott bejáró gyermekek támogatása	0	0	0	0
II.4. Kiegészítő tám. a pedagógusok minősítése alapján	802	2 394	6 544	12 165
Egyes köznevelési feladatok támogatása	64 187	69 250	74 698	84 412

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolója alapján saját szerkesztés

A köznevelési támogatás évről évre emelkedő tendenciája jól megfigyelhető a 2. táblázatban. A 2021-ben közel 9 714 E Ft plusz támogatást kapott az óvodai nevelés. Ez köszönhető a bérek emelkedésének kompenzációjából 5 621 E Ft, valamint évről évre több gyermek iratkozott be az óvodába, ami köznevelési támogatás emelkedését eredményezi 4 093 E Ft-tal.

Ónodi Homokvár Óvodába négy csoportszobába maximálisan 120 fő óvodás befogadóképességgel. A kötelezően ellátandó feladatot 8 fő óvodapedagógus, 6 fő dajka, intézményvezető és titkár látja el. 2018-ban és 2019-ben az óvodában 107fő volt a gyermeklétszám, ez alapján állapították meg a normatív támogatást.

2020-ban 108fő óvodás iratkozott be. 2021-ben 120fő alapján részesültünk támogatásban. Kiegészítő támogatás is igényelhető a pedagógusok és a pedagógus szakképzettséggel rendelkező segítők minősítésből adódó többletkiadásokhoz.

A „Kiegészítő támogatás a pedagógusok minősítés” jogcímen az óvodapedagógusok minősítés szerinti besorolás alapján igényelt támogatás és a minimálbér és bérminimum emelkedés látható a finanszírozásban.

Az emelés csak a minimálbér és bérminimum emelkedéséből adódó többletköltséget fedezi. Az emelkedett rezsi költségeket és dologi kiadásokat az önkormányzat más, saját bevételi forrásból kell, hogy finanszírozza.

A települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása az óvodai nevelésben részesülő gyermekek számának (beleértve a sajátos nevelési igényű gyermekeket is) alapján történik.

Ezen létszám alapján kerül kiszámításra a pedagógusok átlagbér támogatása, a pedagógusok nevelő munkáját közvetlenül segítők támogatása, az óvodaműködtetési támogatás.

3.3. Szociális és gyermekjóléti támogatása

A szociális és gyermekjóléti feladatalapú támogatást három különálló jogcímen igényelhető. Mind a három jogcím szociális alapú, melyek az önkormányzat helyi rendelete szabályoz. A szociális és gyermekjóléti feladatok támogatását 2018-tól 2021-ig a 3. táblázat tartalmazza.

3. táblázat: **Önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak bevételei**

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
A települési önkormányzat szociális feladatainak egyéb támogatása	27 888	37 991	39 530	47 862
Intézményi gyermekétkeztetés	25 722	25 953	24 741	23 520
Szünidei gyermekétkeztetés	6 338	5 872	3 480	4 662
Szociális és gyermekjóléti támogatása	59 948	69 816	67 751	76 044

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

Az intézményi gyermekétkeztetésnek évről évre egyre nagyobb költséget jelent az Önkormányzat számára. Az emelkedett nyersanyag árak, a minimálbér emelés, a kevés feladat alapú támogatás nagy terhet ró a költségvetésre. Az éves összesített étkezési adagok száma alapján határozzák meg az intézményi és szünidei étkeztetés normatíváját. Finanszírozási szempontból a szociális feladatokból fel lehet használni a gyermekétkeztetés terhére.

Finanszírozási szempontból a szociális feladatokból fel lehet használni a gyermekétkeztetés terhére. 2018-ban még nem kellett szociális támogatást felhasználni az étkezés finanszírozására. 2019. évben a gyermekétkeztetésre fordított kiadás összeg 36 901 E Ft. Intézményi és szünidei gyermekétkeztetésből finanszírozott 31 825 E Ft szociális támogatás terhére 5 076 E Ft.

2020. évben a gyermekétkeztetésre fordított kiadás összeg 33 935 E Ft. Intézményi és szünidei gyermekétkeztetésből finanszírozott 28 221 E Ft szociális támogatás terhére 5 714 E Ft. A 2020. évben a koronavírus járvány okozta megbetegedések és szankciók hatására jelentősen csökkent az étkezési adagok száma.

2021. évben a megnövekedett óvodai és iskolai létszámnak és az élelmiszerárak növekedése miatt a gyermekétkeztetés kiadása 37 314 E Ft, melyet nem fedez a normatív támogatás.

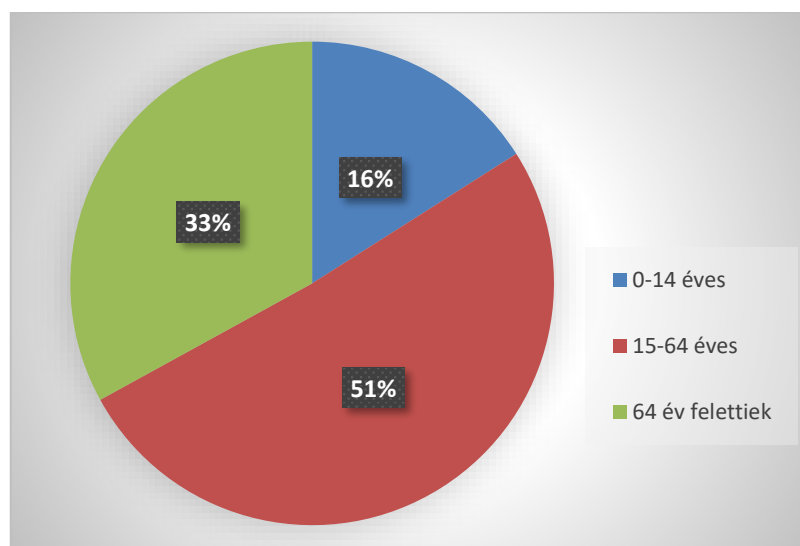
A szociális támogatás 2021-ben jelentős finanszírozási kiegészítést kaptunk (összesen 47 862 E Ft) a koronavírus járványhelyzetben romló szociális körülmények és a munkanélküliség emelkedés miatt. Ebből a támogatásból finanszíroztuk a gyermekétkeztetés többletköltségét, ami összesen 9 132 E Ft.

3.3.1. A települési önkormányzat szociális feladatainak egyéb támogatása

A településen szociális rendelet tartalmazza a támogatások formáit. A Települési támogatásként igényelhető Temetési segély, Gyógyszertámogatás, Szociális alapszolgáltatás személyi térítési díjának támogatása. Rendkívüli települési támogatás a Beiskolázási támogatás, Óvodakezdési támogatás, Gázártámogatás, köztemetés, Népkonyha, Házi segítségnyújtás.

Ónod jelentős munkanélküliséggel sújtott település. A munkanélküliségi ráta 6,2%, amely meghaladja az országos átlagot (3,3%) 2019 utolsó negyedében. Sokan fordulnak a Hivatalhoz szociális támogatáshoz, rendszerint gyógyszer, temetés, fűtés, iskolakezdés költség támogatásához.

A hosszabb idő óta visszaeső születésszám miatt csökken a jövő humán erőforrását biztosító fiatal korosztályok létszáma. Ezzel párhuzamosan nő az alacsonyabb aktivitásra képes időkorúak aránya. A lakosságszám változásának tendenciáját vizsgálva megállapítható, hogy a település összességében nem jelent kivételt a vidéki térségek lakosságszám csökkenésének országos tendenciája alól. A település lakónépességének korcsoportok szerinti megoszlása a 2. ábrán látható. Az diagrammon megfigyelhető, hogy Ónod településen átlagostól fiatalabb korszerkezetű társadalom kép rajzolódik ki.

2. ábra: Ónod településen élők korcsoport szerinti megoszlása 2019 évben

Forrás: Ónod Község Önkormányzat népszámlálási nyilvántartás

A szociális támogatás 2019 és 2020 évre nagyobb részét a településen élők közvetlen támogatására fordítjuk. 50%-a pénzbeli támogatás formájában (óvoda és iskolakezdési támogatás, átmeneti segély) fizetjük ki. 20% közvetett támogatás (étkezési térítési díj átvállalás, ingyenes közkút használat, szociális tűzifa), 30% intézményi többletkiadás finanszírozása (gyermekétkeztetés, házi segítségnyújtás).

3.3.2. Intézményi gyermekétkeztetés

A települési önkormányzatokat kötött felhasználású támogatás illeti meg az általuk a bölcsődében, mini bölcsődében, a fogyatékos személyek nappali intézményében elhelyezett gyermekek számára biztosított, továbbá az óvodai, iskolai, kollégiumi gyermekétkeztetés egyes kiadásaihoz. (kötségvetési törvény)

A támogatás igénylésének feltétele, hogy az önkormányzat saját fenntartásában lévő költségvetési szerv útján, társult feladatellátás esetén a társulás által fenntartott költségvetési szerv útján, vagy gazdasági társaságtól, egyéni vállalkozótól, központi költségvetési szervtől vagy nemzetiségi önkormányzattól vásárolt szolgáltatással biztosítsa az étkeztetést. Társult feladatellátás esetén a társulási megállapodás szerinti székhely önkormányzat igényelhet támogatást.

A finanszírozás szempontjából elismert dolgozók bértámogatása átlagbéralapú támogatást biztosít a gyermekétkeztetést biztosító települési önkormányzatok részére, az önkormányzat által foglalkoztatottak béréhez és az ehhez kapcsolódó szociális hozzájárulási adóhoz.

A számított dolgozói létszám alapján megállapított bértámogatás megilleti azon önkormányzatokat is, amelyek a feladatot vásárolt szolgáltatás útján látják el, ekkor a támogatás a szerződés szerinti szolgáltatási díj ellentételezése, továbbá a gyermekétkeztetéssel összefüggő valamennyi kiadás fedezetéül szolgál. (2020. évi XC. Törvény Magyarország 2021. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye 2020)

Gyermekétkeztetés üzemeltetési támogatása

A központi költségvetés támogatást biztosít a települési önkormányzatoknak az általuk biztosított intézményi gyermekétkeztetési feladattal összefüggésben felmerülő nyersanyag,

dologi kiadásokhoz a személyi térítési díjból származó elvárt bevételek figyelembevételével. A gyermekétkeztetés két helyszínen biztosítjuk a gyermekek részére, Iskola és Óvoda. A település saját konyhával nem rendelkezik, ezért vásároljuk a közétkeztetést. Mivel a településen élő gyermekek jelentős százaléka hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, ezért szociális alapon térítésmentesen biztosítjuk az étkezést. Az Önkormányzat helyi rendelet alapján térítésmentesen biztosítjuk az étkezést azon óvoda- és iskolaköteles gyermek részére, akik ónodi lakóhellyel rendelkeznek és az Ónodi Lorántffy Zsuzsanna Általános iskola tanulója vagy az Ónodi Homokvár Óvodába jár.

3.3.3. Szünidei gyermekétkeztetés

A támogatás a rászoruló gyermekek Gyvt. 21/C. § (1) bekezdés a) pontjában szereplő gyermekek szünidei étkeztetését biztosító települési önkormányzatokat illeti meg, az étkezési adagok száma alapján. Az étkezési adagok számába beleértendő a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról szóló 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet 13/A. § (1)-(2) bekezdése szerint biztosított szünidei étkeztetés is.

A támogatás összege az egy lakosra jutó adóerő-képességtől függő fajlagos összegek figyelembevételével kerül meghatározásra. (Magyar Államkincstár 2021)

3.4. Kulturális feladatainak támogatása

Az Önkormányzat kulturális feladatainak támogatása jogcímen kap forrást, amit a településen működő egyesületekkel, szervezetekkel közösen tudunk felhasználni. Ónodon közösségi életből nincs hiány, a Községi Ház rendszeresen szervez programot a településen élők számára (sütés, főzés, varrás, családi nap, játék nap, vetítés) a nyugdíjas klub is aktívan részt vesz a község életében.

A hét minden napjára lehet programot találni, rendszeresen van Muay Thai box edzés, Gymstick edzés, gerinc torna, alakformáló torna, Hip-Hop és divattánc, mazzorett.

A kulturális vezető rendszeresen szervez az ország nagyvárosaiba kirándulást, városlátogatást, színházlátogatást.

Az Ónodi Várban minden év első tavaszi napsütésében megrendezésre kerül a családi főzőverseny, mely a falu legnagyobb rendezvénye, ahol minden korosztály megtalálja a maga szórakozási lehetőségét. Szintén a várban kerül megrendezésre az éves íjász verseny és az augusztus 20-i ünnepség keretében a Hársfavirág énekkar programja.

Az ónodi vár rendkívül népszerű kirándulóhely, belépés mindenki számára ingyenes. 2017-től a bástya is szabadon látogatható.

A települési önkormányzatokat a kulturális alapellátás biztosításához, a muzeális intézmények fenntartásához, a nyilvános könyvtári feladatok ellátásához és a közművelődési alapszolgáltatások biztosításához illeti meg.

Települési önkormányzatok nyilvános könyvtári és közművelődési feladatainak támogatása. A támogatás a települési önkormányzatokat lakosságszám alapján illeti meg a Mötv.-ben, valamint a Kult. tv.-ben meghatározott nyilvános könyvtári feladatainak ellátásához és a közművelődési alapszolgáltatások biztosításához. Az önkormányzat a támogatás legalább 10%-át könyvtári dokumentum vásárlásra fordítja, ideértve a nemzetiségi nyelvű könyvtári dokumentumok beszerzését is.

A Könyvtári Információs Községi Szolgáltató Hely a helyi általános iskolával szorosan együttműködve végzi tevékenységét, iskolai könyvtárként is, szem előtt tartva az intézmény igényeit, valamint a tanulók szükségleteit a község lakóié mellett.

A felújításnak köszönhetően azonban most már a helytörténeti kiállítás mellett 3 helyiségben a könyvtár is helyet kapott.

Az eredményes pályázatnak köszönhetően megújult a bútorzat, valamint az informatikai eszközök fejlesztése is megvalósult. A könyvtár végre méltó helyen várja a diákokat és a község minden lakóját.

A könyvtár működésében szakmai és módszertani segítséget nyújt a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár. 2021-ben több száz könyvvel gyarapította a helyi könyvtárat a Megyei könyvtár.

3.5. Támogatások bevételei

A 4. táblázat tartalmazza a központi kezelésű támogatásokat, ami az egyes intézmények kiegészítő működési támogatása, a TB ellátások támogatását és a közfoglalkoztatottak finanszírozását.

4. táblázat: **Működési célú támogatások bevételei**

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
Fejezeti és Központi kezelésű támogatások bevételei	33 988	6 789	19 997	14 918
Társadalombiztosítás pénzügyi alapjaitól támogatások bevételei	18 800	28 853	33 128	32 319
Elkülönített állami pénzalaptól működési célú támogatások bevételei	117 691	94 113	97 520	89 980
Működési célú támogatások bevételei	170 479	129 755	150 645	137 217

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

A központi kezelésű támogatások, olyan pályázati források melyek egyes intézmények kiegészítő működési támogatásaként szolgál. A Biztos Kezdet Gyerekház és a Humán szolgáltatások fejlesztése című pályázati támogatást kapunk támogatást minden évben! A TB finanszírozás 2020-ban 22,0% volt a működési bevételnek. A koronavírus okozta járványhelyzet alatt sok munkavállaló és közfoglalkoztatott vette igénybe a TB ellátást.

TB finanszírozás aránya

2018	2019	2020	2021
11,0%	22,2%	22,0%	23,6%

2021-ben még éreztette hatását a társadalombiztosító által megfinanszírozott táppénz és gyermekápolási táppénz.

Az lekülönített állami pénzalapok által folyósított közmunkaprogram támogatás 2021-ben 8%-kal volt kevesebb az azt megelőző évhez képest.

A közmunkaprogram nagyon fontos a település számára. **Miskolci Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály** közfoglalkoztatási program támogatásában magas létszámú közfoglalkoztatott vesz rész a programban, ennek forrását biztosítja a Járási Hivatal.

A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra.

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen.

A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülő, illetve álláskeresői vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Ónod településen élő családok 36%-a hátrányos helyzetű. Elsősorban azokat juttatja munkajövedelemhez, akik szociális ellátásban, azon belül foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek. Ezeknek a személyeknek hosszabb ideje nincs lehetőségük egyéb munkaviszony létesítésére munkalehetőség hiánya, esetleg alacsony iskolai végzettségük miatt, vagy azért, mert már kiestek a munkagyakorlatból.

A közfoglalkoztatás keretében végzett munka olyan tevékenységekre irányul, amely javítja többek között a települések szociális, egészségmegőrzési, nevelési, kulturális, közrendi, közlekedésének helyzetét, közösségi tereinek használhatóságát, illetve a települések gazdasági, foglalkoztatási helyzetét. A közfoglalkoztatás társadalombiztosítási ellátást, nyugdíjra és álláskeresői ellátásra való jogosultságot biztosít, valamint segíti az elsődleges munkaerőpiacra történő be-, illetve visszajutást.

Ónod Község Önkormányzata 2014-től foglalkoztat közmunkaprogram keretében helyi lakosokat. 2018-ban a közfoglalkoztatott létszám elérte a 186főt, ami a keresőképes lakosság 14,6%. A közfoglalkoztatottak létszáma évről évre csökken köszönhető a továbbképzéseknek, valamint a fokozódó munkaerőhiánynak az elsődleges munkaerőpiacon. A 2018 év végére a különböző tanfolyamok elvégzése után 8 fő sikeresen elhelyezkedett a közeli Textilgyárban.

2019.01.01-re 115 főre csökkent a közfoglalkoztatott létszáma, további 25 fő vett részt közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó továbbképzésen és 2 fő irányító közfoglalkoztatott volt. A legnépszerűbb tanfolyamok az Élelmiszer és vegyiáru eladó, Emelőgép kezelő, Konyhai kisegítő, Sütőipari és gyorspékségi munkás, Targoncavezető, Virágkötő, Település karbantartó.

2020-2021 között a közfoglalkoztatottak létszáma lecsökkent 75 főre, köszönhető annak, hogy tanfolyamot elvégzését követően el tudtak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon. Jelenleg 2022. szeptemberi állapot szerint 42 fő közfoglalkoztatott vesz részt a programban.

A közfoglalkoztatottak feladatai közé tartozik az intézmények, közterületek, temető karbantartása, (szemétszedés, sepregetés, intézmény takarítás, gyomírtás), csapadékvízcsatornák, karbantartása.

A Közmunkaprogram keretében kapott dologi támogatásból járdákat építenek vagy újítanak fel a közmunkások. 2019-ben 124 méter új járda épült.

Összességében a közfoglalkoztatás kiváló lehetőség a település számára, mert a közmunkaprogramban foglalkoztatottak olyan munkát végeznek el a település közterületein és intézményeiben, amit a program nélkül csak nagyobb költséggel lehetne megvalósítani. A közmunkások hozzájárulnak a saját településük szépüléséhez és karbantartásához, amely erősíti a közösségi élményt. Másrészt a munkamoráljuk miatt nehezen tudnak visszakerülni vagy bekerülni a munkaerőpiacra.

Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő

Az Önkormányzatok kötelezően ellátandó feladatai közé tartozik az egészségügyi alapellátás, az egészséges életmód segítségét célzó szolgáltatások. A Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő (NEAK) feladata az egészségügyi szolgáltatások finanszírozására.

Település szinten ez a háziorvosi ellátás, házi gyermekorvosi ellátás, fogászati alapellátás, az előbbiekhöz kapcsolódó ügyeleti ellátás, védőnői szolgáltatás, iskola-egészségügyi (iskolaorvosi) ellátás.

Az Önkormányzat finanszírozásába a védőnői szolgáltatás és iskolaorvosi szolgáltatás került. A többi alapellátást vállalkozás formájában biztosítjuk, melynek finanszírozását közvetlenül az egészségügyi szolgáltató vállalkozás kapja.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és a végrehajtására kiadott 368/2011. (XII. 31.) kormányrendelet 2017. január 1-jével hatályba lépett változásaiból eredően a központi költségvetésből finanszírozott önkormányzatok 2018. január 1-jétől önálló társadalombiztosítási kifizetőhelyként kerültek nyilvántartásba vételre.

A társadalombiztosítási kifizetőhelyet működtető önkormányzatokra vonatkozó tételek a táppénz, gyermekápolási táppénz, csecsemő gondozási díj, gyermekgondozási díj előfinanszírozásra kerül, majd utólag kerül elszámolásra a NEAK részéről. (NEAK, 2014)

3.6. Közhatalmi bevételek

Az önkormányzat közhatalmi bevételeinek jelentős részét az iparűzési adó jelenti. Az 5. táblázat részletesen tartalmazza a közhatalmi bevételeket.

5. táblázat: **Közhatalmi bevételek**

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
Állandó jelleggel végzett tevékenység után fizetett iparűzési adó bevételei	16 774	18 534	18 448	18 356
Helyi önkormányzatokat megillető belföldi gépjárműadó bevételei	2 672	3 031	0	0
Egyéb közhatalmi bevételek teljesítése	181	119	274	140
Közhatalmi bevételek	19 627	21 684	18 722	18 496

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolói alapján saját szerkesztés

Ónod Község Önkormányzat közhatalmi bevételei közül a legfontosabb az iparűzési adó, folyamatosan évről évre egyre növekvő, mely a helyi vállalkozásoknak és a község határában működő Lasselsberger Hungária Kft. kavicsbányának köszönhető.

2013-ban az önkormányzati adósságátvállalással egyidejűleg - részben annak fedezésére - a korábban két évtizedig biztos települési bevételt jelentő gépjármű „súlyadó” 60%-át vonta el az állam. 2020-tól már a maradék 40%-ot is elvették, ami újabb 3 millió Ft-os bevételkiesést jelent Ónod településének.

Egyéb közhatalmi bevétele a bírság, késedelmi pótlék.

Míg a központi adók az állami költségvetés bevételeit képezik, addig a helyi adók az önkormányzatokat illetik.

Az **önkormányzati helyi adók** bevezetése és mértékének megállapítása bizonyos korlátok mellett az egyes önkormányzatok döntési kompetenciájába tartozik.

Önkormányzati adók lehetnek:

Értékesítési és forgalmi adók, különböző ágazatot terhelő különadó, állandó jelleggel végzett iparűzési tevékenység után fizetett helyi iparűzési adó (HIPA), egyszerűsített vállalkozási adó, népegészségügyi termékadó, reklámadó.

Gépjárműadók, belföldi gépjárművek adójának a helyi önkormányzatot megillető része.

Vagyoni típusú adók, építményadó, telekadó,

Kommunális jellegű adók, kommunális adó, idegenforgalmi adó.

Egyéb közhatalmi bevételek, egyéb bírság, önkormányzat által beszedett talajterhelési díj, egyéb települési adók.

HIPA helyi iparűzési adó

A helyi iparűzési adó a **legszélesebb körben elterjedt és alkalmazott helyi adó**. Ezen adónem alapján adóköteles az önkormányzat illetékességi területén állandó vagy ideiglenes jelleggel végzett **vállalkozási tevékenység**.

Helyi iparűzési adót köteles fizetni az a vállalkozó, akinek a székhelye vagy a telephelye az adott önkormányzat területén található (állandó jelleg), vagy az önkormányzat területén ideiglenes jelleggel 30 napot meghaladóan vállalkozási tevékenységet végez.

Helyi iparűzési adó alapja a nettó árbevétel, csökkentve az eladott áruk beszerzési értékével, a közvetített szolgáltatások értékével, az alvállalkozói teljesítések értékével, a kutatás, kísérleti fejlesztés közvetlen költségével, illetve az anyagköltséggel.

Az iparűzési adó mértéke maximálisan az adóalap 2 százaléka, ez azonban településenként eltérő lehet, ugyanis az adókulcs meghatározása az egyes önkormányzatok saját hatáskörébe tartozik. Ónodon ez az adóalap 1,6%.

Az önkormányzatok dönthetnek akár úgy is, hogy nem élnek ezen adónem bevezetésének lehetőségével. Az ideiglenes jelleggel végzett iparűzési tevékenység esetén fizetendő napi 5000 forint értékű adó megszűnt 2021-től. Azonban, ha egy vállalkozás 180 napot meghaladóan végez építőipari tevékenységet az adott településen, akkor telephelye jön télre, ami HIPA bejelentkezési, bevallási és fizetési kötelezettséget keletkeztet.

A veszélyhelyzetre tekintettel átmenetileg, azon vállalkozó esetén, amely azzal felel meg a KKV törvény szerinti mikro-, kis- és középvállalkozássá minősítés feltételeinek, hogy esetében az összes foglalkoztatott létszáma nem éri el a 250 főt, és az éves nettó árbevétele, vagy mérlegfőösszege legfeljebb 4 milliárd forint, az iparűzési adó mértéke 1 százalék (csökkentett adómérték), ha az önkormányzati rendelet szerinti iparűzési adómérték több mint 1 százalék, és erről nyilatkozatot tesz február 25-ig.

A súlyadó fizetése a gépjármű üzembentartójának a kötelezettsége, és minden magyar rendszámmal rendelkező és belföldi forgalomban lévő járműre vonatkozik. Így adókötelesek a motorkerékpárok, személyautók, lakóautók, pótkocsik, tehergépjárművek, buszok, és a nyerges vontatók is. A gépjárműadót az önkormányzati adóhatóságoknak kellett fizetnünk, ám ezt a szerepet ma már a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) tölti be, így üzembentartóként év elején tőlük kapunk határozatot a súlyadó mértékéről, a befizetés módjairól és esedékességéről.

3.7. Saját bevételek

A törvényben, illetve helyi rendeletben rögzített módon a települési önkormányzat által megállapított és kivetett helyi adók, saját tevékenységből, valamint vállalkozásból származó bevételek a saját bevételek. Ezen jogcím alá tartoznak az önkormányzati vagyon hozadékból származó nyereség, osztalék, kamat és bérleti díj. A 6. táblázat részletesen bemutatja négy távlatában.

6. táblázat: **Önkormányzat saját bevételei**

ezer forintban

Jogcím megnevezése	2018	2019	2020	2021
Szolgáltatások ellenértéke teljesítése	11 942	12 100	9 433	7 395
Tárgyi eszközök bérbeadásából származó bevételek	23 867	26 051	10 943	32 510
Önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozástól kapott osztalék bevétele	0	1 583	0	3 690
Ellátási díjak teljesítése	975	1 055	1 592	1 958
Kiszámlázott általános forgalmi adó teljesítése	2 957	3 234	2 560	2 563
Biztosítók által fizetett kártérítés teljesítése	0	94	508	1 762
Egyéb működési bevételek teljesítése	6	162	0	167
Önkormányzat saját bevételei	39 747	44 279	25 036	50 045

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

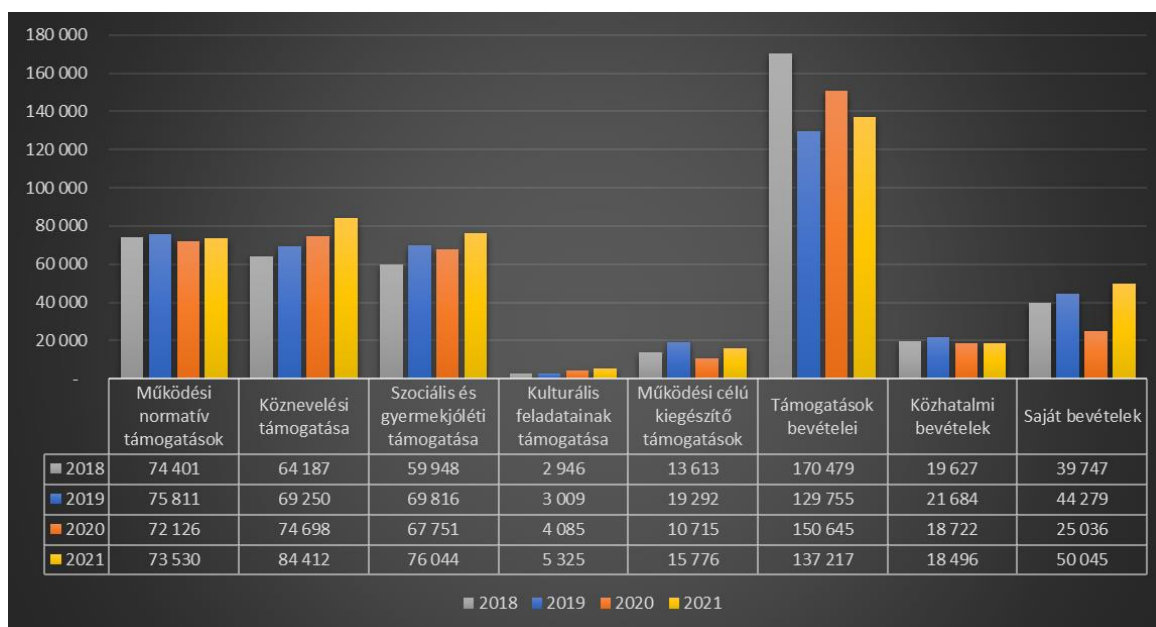
2018-tól folyamatosan növekvő saját bevételeket 2020-ban nagy mértékben befolyásolta a koronavírus járványhelyzet. A 2020. évi bevétel a 2019. évi bevételnek csak az 56%-a volt. A tárgyi eszköz bérbeadásából származó bevétel a vásári bérleti díjakból és helypénzekből származik.

Önkormányzat ingatlan bérbeadásából származó bevétele, mely az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanok bérbeadásából származik. Ilyen intézmények a Kultúrház, Művelődési ház, Óvoda tornaterem, Étkező.

A leggyakoribb esetekben esküvő, keresztelő, bál, évfordulók, születésnapok alkalmával bérlik ki a helyi lakosok. A koronavírus járványhelyzet kialakulása miatt elrendelt szankciók csökkentették a bevételeket. Elmaradtak a rendezvények, esküvők, bálók.

4. ÓNOD KÖZSÉG BEVÉTELÉNEK BEMUTATÁSA ÉS ELEMZÉSE

A saját bevételek nagy részét a minden hónap első csütörtökén megrendezésre kerülő Ónodi Országos Állat- és Kirakodó Vásár biztosítja. A vásár bevételének növekedését elősegítette, hogy 2019-ben került átadásra a „Vásártér infrastruktúra-fejlesztés” elnevezésű beruházás. A 200 milliós támogatást elsősorban terület fejlesztésre, női és férfi vizesblokkokra, irodahelység kialakítására és kerítés építésre fordítottuk. Ezzel a beruházással nőtt a vásár és a parkoló alapterülete.

3. ábra: **Önkormányzati bevételek összehasonlítása (2018-2021)** Ezer forintban

Forrás: Ónod Község **Önkormányzat** beszámolóí alapján saját szerkesztés

Az Önkormányzat működési bevételeinek átlagosan 440 685 E Ft ennek 33%-át a támogatási bevételek teszik ki, mely folyamatosan csökken, köszönhető a közfoglalkoztatottak sikeres elhelyezkedésének. A működési normatív támogatások működési bevételek 17%-a 2019 évről csökkenő tendenciát mutat és a köznevelési támogatások a működési bevétel a működési bevételek 17-17%-a.

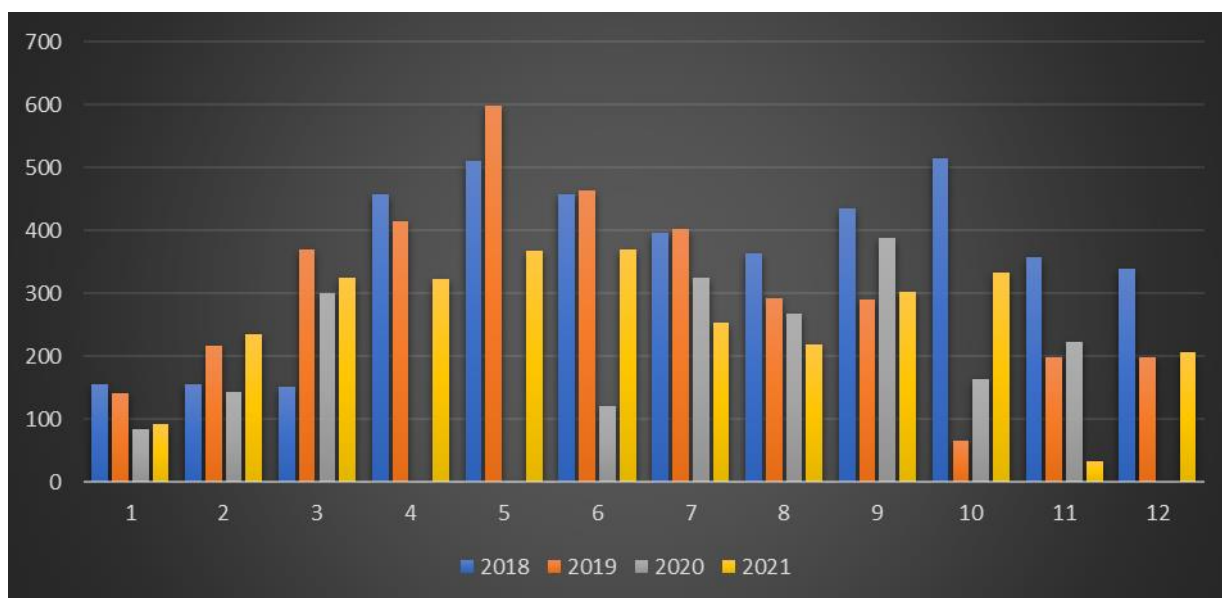
A 3. ábrán jól megfigyelhető, hogy 2020-ban jelentősen csökkentek a saját bevételek. A legfőbb oka a koronavírus járványhelyzet alatt elrendelt korlátozások. 2020-ban három vásári napot nem tudtunk megtartani, egy vásári napon nem szedtünk parkoló díjat, helypénzt.

Az termőföld és ingatlan használat bérleti díja is csökkent 2020-ban 2019-hez képest. Az önkormányzat tulajdonában lévő 2 darab egyenként 3 hektáros termőföld bérbeadása jelenti ezen jogcímen a legnagyobb bevételt.

A termőföld bérbeadásából származó bevétel arányaiban nem változott. Az elmaradt rendezvények miatt szintre nullára csökkent az intézményi épületek bérbeadásából származó bevétel.

4.1. Vásári helyjegy, bérleti díj

Az időszakos árusok zöldségesek, virágosok, vagy akik nem vesznek részt minden vásári napon, helyjegyet vásárolnak. A részükre fenntartott sorokban árulhatnak, vagy azon bérelt árusító helyeken, ahol reggel 7 óráig nem foglalják el helyüket a rendszeres árusok.

4. ábra: Vásári helyjegy alakulása havi bontásban (2018-2021) Ezer forintban

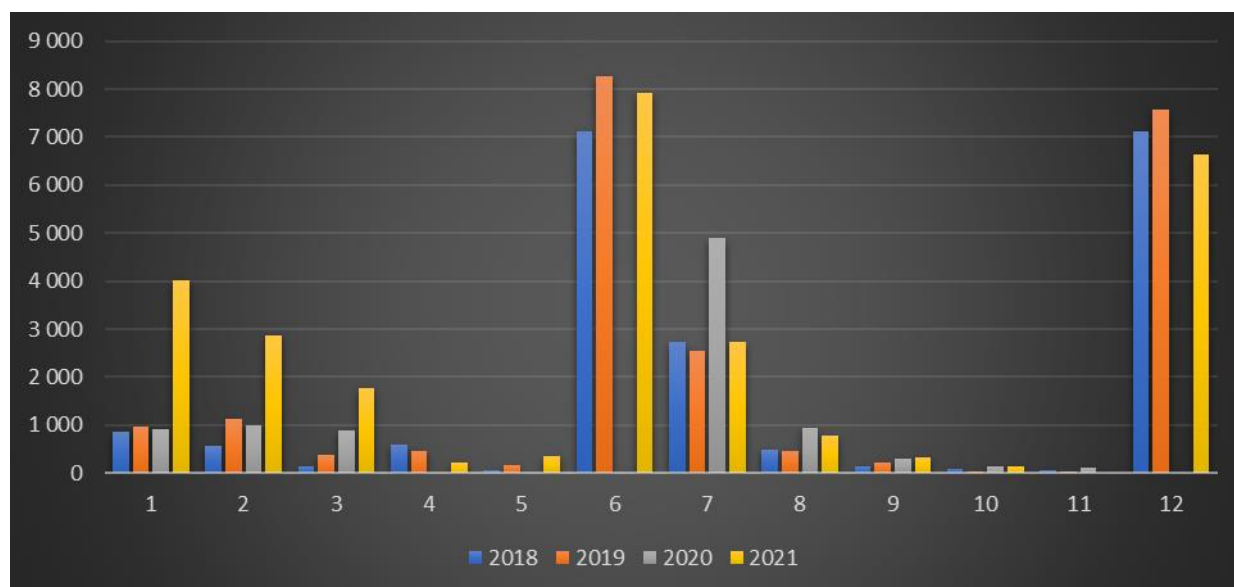
Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolója alapján saját szerkesztés

A 4. ábrán megfigyelhető a koronavírus járványhelyzet miatt kiesett bevételek. 2020 januártól folyamatosan csökkent a vásár látogatottsága. A 2020 évi vásári helyjegy 1 637 E Ft-tal kevesebb az előző év bevételéhez képest.

A járványhelyzet alatt hozott korlátozások nem engedték meg, hogy ekkora vásárt szervezzenek. Így sajnos 2020-ban az április, májusi és december havi vásárok elmaradtak, amit sokan nehezményeztek és szóvá is tettek. Hiszen több vidéki piac is kinyitott.

Ahol megnyitottak, ott biztosították a feltételeit annak, hogy 500 főnél kevesebben legyenek a területen, viseljenek maszkot, megtartsák a biztonságos távolságot az eladókkal és a vevőkkel is. Továbbá az idős vásárlók idősávját is biztosítani kellett volna. Az ónodi vásáron csak az állandó bérletesek száma megközelíti a hétszázat, de összesen átlagosan 1100 kereskedő van egy-egy vásáron. Vannak, akik pedig nem egyedül érkeznek, hanem minimum ketten-hárman a standjuk nagyságától függően.

Ha a település vezetése, azaz a piac szervezője szeretne megfelelni a szabályozásnak, akkor már ott meg kellene húzni a határt, hogy csak az árusítók felét lenne szabad beengedni. És akkor még ott vannak a vásárlók is. Az ónodi vásár mindenképpen tilalom alá esik, hiszen egy nyolchektáros területen lehetetlen lenne az előírásoknak ily módon megfelelni. Egy nagy nyári vásáron szinte lépni nem lehet, annyian vannak, vagyis több ezren.

5. ábra: Vásári bérleti díjak alakulása havonta (2018-2021) Ezer forintban

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

Az árusító stand/sátor hossza maximum 9 méterig foglalható el, mélység a középvonaltól: 4,5 méter. Az üzemeltető, Ónod Község Önkormányzatának 10/2002 (XI. 19.) többször módosított rendelete alapján a bérleti díjat egységesen a sorkijelölő beton sávtól befelé mért 2 méter stand mélységre, minden megkezdett négyzetméter után állapítja meg.

A vásári térítési díjak utoljára a 28/2012. (V. 30.) számú önkormányzati határozatban lettek módosítva. 2013. január 1-től nem változtak az árak.

A Képviselők-testület szerint kis áremelés is nagy költséget jelentene az árusokra nézve. Ezzel is támogatja az Önkormányzat az őstermelőket és a kisvállalkozásokat.

A) Vásáron árusítók

forint

Árusító kategória, hely	egység	bérleti díj
Vendéglátás (büfé kocsi helye)	m²	800
Vendéglátás (vendéglátó pavilonok, sörpadok helye)	m²	200
Bútor, faáru, édesség, zöldség, gyümölcs,	m²	400
Ruhanemű, használatcikk, termény, takarmány, növény, szárnyas állat, kisállat, hobbiállat, hal, valamint sátorból, utánfutóból, talajra helyezett vegyes áruféleségek	m²	250

A) Nagytetű számos állat

forint

Állat megnevezése	egység	díj / db
Ló, csikó	db	500
Szarvasmarha, borjú, szamár, öszvér, bivaly	db	500
Sertés	db	400
Juh, kecske, süldő,	db	300
Választási malac, gida, bárány	db	200

B) Járművek, parkolás díja

forint

Gépjármű kategória	egység	Vásártéri parkoló	Önkormányzati utcákban
Tehergépkocsi	db	500	800
Személygépkocsi	db	500	500
Pótkocsi	db	400	500
Utánfutó	db	400	500
Állati erővel vontatott jármű	db	400	500

Csak olyan árust engedünk árusítani, aki vállalja, hogy a vásár általa bérelt területén olyan vásároló tevékenységet folytat, melyhez a hatályos jogszabályokban előírt teljes körű hatósági engedélyekkel rendelkezik.

A Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV), Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal (NÉBIH) a rendszeres ellenőrzéseket végez a vásár területén. A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 237. §-a előírja:

„(1) Aki az árunak közvetlenül a fogyasztók részére történő forgalomba hozatala során hamis méréssel, számolással vagy az áru minőségének megrontásával a vásárlót megkárosítja, szabálysértést követ el.

(2) Aki az (1) bekezdésben felsorolt cselekményeket gazdasági jellegű szolgáltatás során a megrendelők sérelmére követi el, szabálysértést követ el.” (Ónod Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/1997. (III.27) önkormányzati rendelete 1997)

A bérelt terület minden vásári napon legkésőbb 7 óráig foglalható el. Ezen időpontig el nem foglalt helyeket az adott vásári napra más számára helyjegy megvásárlásával bérbe adjuk. Vásári bérleti díjat egy évben két alkalommal szedjük. A decemberi vásárban a következő évi első 6 hónap bérleti díját. A júniusi vásárban az aktuális év második 6 hónapját.

A koronavírus járványhelyzet alatt hozott szankciók miatt 2020-ban az április, május, december havi vásári napok elmaradtak.

Egy nagyobb vásár alkalmával a 8 hektáros területen közel 9 000 árus és vásárló találkozik, lehetetlen lett volna betartani a gyülekezésre hozott 1000 fős korlátozást a 1,5 méteres távolságtartást, a maszkviselést. Az elmaradt három vásári alkalom 19 243 E Ft bevétel kiesést jelentett a költségvetésből.

A bevételkiesést az is növelte, hogy a júniusi vásár megrendezésre került ugyan, de parkolási díjat nem szedtünk és az elmaradt áprilisi és májusi vásár bérleti díját kompenzáltuk a második félévben.

Az állatvásár iránt is hatalmas az érdeklődés. Lehetetlen felsorolni, hogy hányféle és fajta állat fordult már meg az ónodi vásárban. Talán a legkülönlegesebb állat a láma volt. A legtöbb állatot csak állatorvosi igazolással lehet behozni, amit a bejáratnál minden egyes alkalommal ellenőrzünk. A kutya, sertés, kiskérődző állatok esetében kísérő okmány, ami lehet szállítólevél vagy oltási kiskönyv, valamint tartós megjelölés - ez füljelző vagy chip is szükséges.

Az állatvásár 2016-tól állandó korlátozásoknak van kitéve. Kezdődött a kérődző állatok kéknyelv megbetegedésével, mely megtiltotta a kérődző állatok (szarvasmarha, juh, kecske) vásárba hozatalát. Közel 70 gazda értékesítette állatait a vásárban, ez több milliós bevételkiesést jelentett a korlátozások miatt.

Szerencsére 2021. február 22-én feloldásra kerültek a kéknyelv-betegség miatti korlátozások Magyarország egész területén, miután az Európai Unió elismerte a kéknyelv-betegségtől való mentesítési programunk eredményét. Mint ismert, az Állategészségügyi Világszervezet (OIE) szerinti mentesség feltételeit már 2017-ben sikerült teljesíteni, azonban az Európai

Unió szigorúbb, kiegészítő vizsgálatokat kért a státusz elismeréséhez. Ezen vizsgálatok eredményét 2020. év végén nyújtottuk be az Európai Bizottságnak, ami 2021. február 23-ával elismerte hazánk mentességét.

A betegségmentes státusz nagy könnyebbséget jelent az érintett magyar vállalkozások számára, mivel az eddigi szállítás előtti, a betegség kimutatására irányuló vizsgálati és kezelési kötelezettség megszűnik.

A lehetőség, hogy kérődző állatot hozzanak a vásárban fenn áll. 2021. márciustól összesen 6 gazda maradt, aki rendszeresen szállít kérődző állatot a vásárba.

A madárinfluenza korlátozás is hatással volt az állatvásárra. Bevételeket jelentősen nem csökkentette, legtöbben autóról értékesítik a baromfikat, így kis területet foglalnak. A környező településről csak az ónodi vásárban tudják megvenni a baromfit, ha ez a lehetőség is megszűnik, akkor sok család végleg befejezi a baromfi tartását.

A madárinfluenza házi- és vadon élő madarak betegsége. A kórokozó influenza vírus változékonysága miatt kialakulhat a vírusnak olyan változata, mely embereket is képes megbetegíteni. Európában azonban ennek csekély az esélye az állatokkal való szoros kontaktust kerülő állattartási gyakorlat és a baromfiból származó termékek fogyasztási szokásai miatt. A fertőzött gazdaság körüli három kilométer sugarú területen védőkörzetet, a fertőzött gazdaság körüli legalább tíz kilométer sugarú területen pedig megfigyelési körzetet jelöl ki a hatóság. A védőkörzeten és a megfigyelési körzeten belül tilos gazdaságokból kifelé és a gazdaságokba befelé irányuló baromfi- és tojásszállítás. Bizonyos szállításokra az állategészségügyi hatóság egyedi engedélyt adhat ki, amely különféle vizsgálatokhoz, illetve egyéb feltételekhez kötött.

Ónodi vásárban 2021. szeptemberétől lehet újra értékesíteni baromfit. A madárinfluenza betegség újbóli megjelenésének elkerülése érdekében kiemelten fontos, hogy az állattartók betartsák a járványvédelmi minimum feltételeket. Ennek értelmében továbbra is országszerte érvényesek a fedett, lehetőleg oldalról is zárt helyen történő etetést és itatást előíró rendelkezések. A takarmányt és alomanyagot zárt helyen kell tárolni, vagy utóbbit fóliával letakarni, hogy ne férjenek hozzá a vadmadarak. (NÉBIH 2021)

2019-ben jelent meg az afrikai sertéspestis, ami ismételt korlátozásokat jelent, ami megtiltja sertést behozatalát a vásár területére.

Az afrikai sertéspestis nagy fertőző képességű, vírus okozta betegség, amely iránt Európában a házisertés és az európai vaddisznó fogékony. Afrikában a közönséges varacskos disznó és egyéb vaddisznó fajok, valamint kullancsok játszanak szerepet a betegség fenntartásában.

A korlátozás a mai napig fennál.

„Elsőfokú élelmiszerlánc-felügyeleti jogkörömben a Bizottság (EU) 2019/404 végrehajtási határozatában, az Agrárminisztérium élelmiszerlánc-felügyeleti felelős államtitkár ÉFÁT/151/2019. számú rendelkezésében foglaltak és az Országos Főállatorvos 2/2019. számú határozatának figyelembevételével. A fertőzött terület, jelen esetben az Ónodi Országos Állat- és Kirakodóvásárra házi sertések beszállítását megtiltom.”

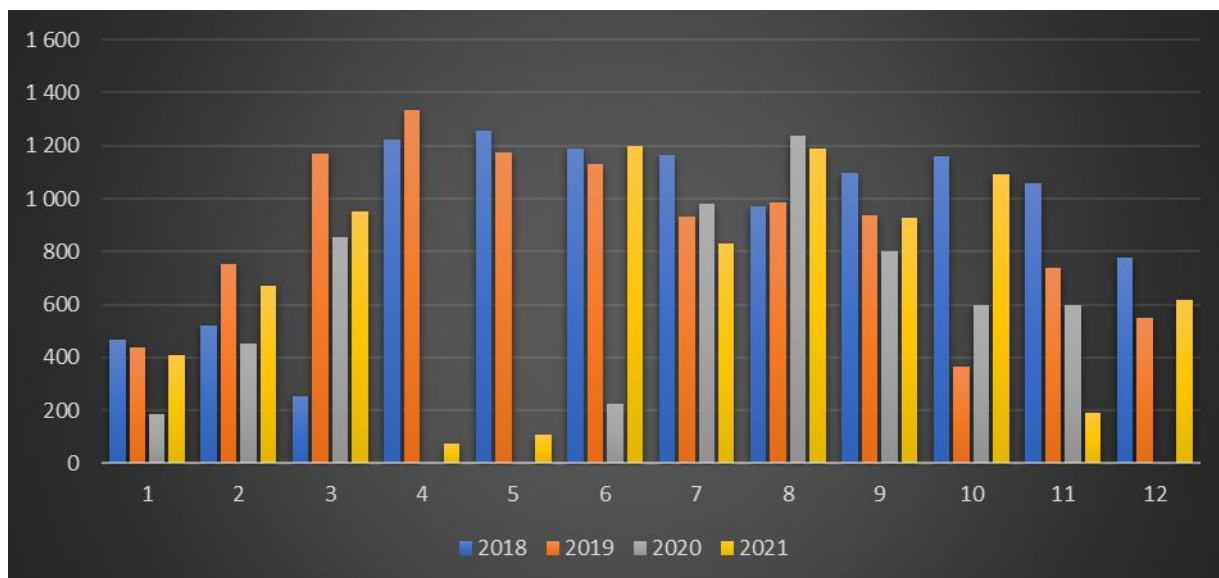
(TARNÓCZI 2018)

2019-től Mobilizált Kormányablak is rendszeres vendége az ónodi vásárnak. Segítségével ügyfeleink egy helyen minél több ügyüket el tudják intézni. A településen élő és az ide látogatók ügyfeleink is helyben tudják a személyes okmányaikkal kapcsolatos ügyeiket elintézni és ne kelljen beutazniuk a járásközpontok kormányablakaiba. A kormányablak buszban a települési ügysegédek szolgáltatásai teljeskörűen elérhetők, ezen felül pedig további – eddig, valamely kormányablakban intézhető – ügyek is elintézhethők helyben.

4.2. Parkoló és mosdó használati díj

Jelenleg 3 nagy parkoló területtel rendelkezünk, ami közel 2500 darab gépjármű befogadására képes. A közeljövőben szeretnénk bővíteni a parkolóhelyet és megoldást találni arra a problémára, hogy ne az út szélén és a falu közepén parkoljanak az ide látogatók. A parkolási díj 500 forint személyautóként és plusz 500 forint az utánfutó díja.

Az újonnan megépült vizesblokk kulturáltabb környezetet biztosít. A mosdó használati díj 100 forint. A bevétel legtöbb esetben fedezi a mosdó költségeit. 2013 óta a mosdó használat díja sem emelkedett.

6. ábra: Vásári Parkoló és Mosdó használati díj havi bontásban (2018-2021)

adatok ezer forintban

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolói alapján saját szerkesztés

A gépjárművek parkoltatásából származó bevételekből lehet következtetni, hogy mekkora a vásár látogatottsága. A diagrammon jól látható a 2020-évi koronavírus járványhelyzet miatt elrendelt korlátozó intézkedések és a kimaradt április, május, június, december havi parkolótatásból származó bevétel. Június hónapban ugyan nem maradt el a vásár, de parkolási díjat nem szedtünk csak mosdó használati díjat.

4.3. Működési célú bevételek és kiadások mérlege mutatószámai

A tervezés megalapozottsága mutató azt mutatja meg, hogy a tervezés során az elemi költségvetésbe bekerült eredeti előirányzat mennyire volt megalapozott, milyen mértékben teljesült a terv. (LUKÁCS 2022)

Számítása:

$$\text{Tervezés megalapozottsága \%} = \frac{\text{Bevétel/kiadás teljesítése}}{\text{Eredeti előirányzat}} \times 100$$

$$\frac{\text{bevétel } 435\,830 \text{ E Ft} / \text{kiadás } 451\,418 \text{ E Ft} = 0,97}{\text{eredeti előirányzat } 489\,364 \text{ E Ft} / 486\,349 \text{ E Ft} = 1} = 97\%$$

$$\frac{\text{bevétel } 490\,223 \text{ E Ft} / \text{kiadás } 401\,597 \text{ E Ft} = 1,22}{\text{eredeti előirányzat } 584\,152 \text{ E Ft} / 412\,352 \text{ E Ft} = 1,41} = 86,5\%$$

A pénzügyi teljesítési mutató azt mutatja meg, hogy a költségvetési év során milyen mértékben teljesültek a módosított előirányzatok. Év közbeni vizsgálat során segíti az előirányzatok várható teljesítésének nyomon követését.

Számítása:

$$\text{Pénzügyi teljesítési mutató \%} = \frac{\text{Bevétel/kiadás teljesítése}}{\text{Módosított előirányzat}} \times 100$$

$$\frac{\text{bevétel 435 830 E Ft / kiadás 451 418 E Ft} = 0,97}{\text{módosított előirányzat 463 234 E Ft / 410 097 E Ft} = 1,13} = 85\%$$

$$\frac{\text{bevétel 490 223 E Ft / kiadás 401 597 E Ft} = 1,22}{\text{módosított előirányzat 464 011 E Ft / 386 977 E Ft} = 1,19} = 101,8\%$$

7. táblázat Tervezési és pénzügyi mutatószámok

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
A tervezés megalapozottsága mutató	97,0%	91,4%	86,5%	91,0%
A pénzügyi teljesítési mutató	85,0%	87,0%	101,8%	97,0%

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolója alapján saját szerkesztés

2019 évben a megalapozottsági mutató 97% volt, ami azt jelenti, hogy az eredeti előirányzat 97%-ban valósult meg. 2020 évben a megalapozottsági mutató 88,4% volt, ami azt jelenti, hogy az eredeti előirányzat 88,4%-ban valósult meg.

A két év tervezett megalapozottságát összehasonlítva jól látszik, hogy 2020-ban a koronavírus- járványhelyzet alatt kevésbé teljesültek mint 2019-ben.

2019 évben a pénzügyi teljesítési mutató 85% volt, ami azt jelenti, hogy a módosított előirányzat várható teljesítése 85% lesz.

2020 évben a megalapozottsági mutató 101,8% volt, ami azt jelenti, hogy módosított előirányzat várható teljesítése 1,8%-kal túltesztelt lett.

A teljesítési adatokból összetettebb mutatószámok is számíthatók, úgymint a működési bevételek és kiadások viszonya. A működési bevételek és kiadások viszonya megmutatja, hogy a vizsgált időszak működési bevételei mekkora mértékben fedezték a működési kiadásokat. (SIKLÓSI 2021)

Számítása:

$$\text{Működési bevételek és kiadások viszonya \%} = \frac{\text{Teljesített működési bevételek (B1+B3+B4+B6)}}{\text{Teljesített működési kiadások (K1+K2+K3+K4+K5)}} \times 100$$

8. táblázat: működési bevételek és kiadások viszonya

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Működési bevételek	74 401	75 811	72 126	73 530
Működési kiadások	349 060	451 418	401 597	381 593
Mutatószám:	21%	17%	18%	19%

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

A 8. táblázatból megfigyelhető az évről évre csökken bevétel és növekvő kiadás. A mutatószámok alapján a működési bevételek egyre kevesebb mértékben fedezi a működési kiadásokat. A saját bevételek és működési kiadások viszonya pedig azt mutatja meg, hogy a Működési kiadásnak mekkora hányadát fedezik a saját bevételek.

Számítása:

$$\text{Saját bevételek és költségvetési kiadások viszonya \%} = \frac{\text{Saját bevételek}}{\text{Teljesített működési kiadások}} \times 100$$

9. táblázat: saját bevételek és működési kiadások viszonya

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Önkormányzat saját bevételei	39 747	44 279	25 036	50 045
Működési kiadások	349 060	451 418	401 597	381 593
Mutatószám	11%	10%	6%	13%

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

A működési kiadások kis százalékát fedezi a saját bevétel 2020-ban a 10%-ot sem érte el ez a mutatószám. Átlagosan évente 10% feletti a saját bevételek és működési kiadások aránya. A koronavírus-járványhelyzet alatt az a mutató 6%. Ami azt jelenti, hogy 6%ban fedezte a saját bevételek a működési kiadásokat.

MÉRLEG

A befektetett eszközök az önkormányzat működését tartósan, legalább 1 éven túl szolgálják. 2021 évben a 2 számú melléklet táblázatában szereplő adatok alapján megállapítható, hogy az önkormányzat befektetett eszközeit a legnagyobb arányban (63,87%) a tárgyi eszközök alkotják. Második helyen az pénzeszköz szerepel 23,88%-kal. Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök 1029%. Az immateriális javak összességében jelentéktelennek mondható, hiszen nem képvisel jelentős értéket egyik évben sem.

Ilyen befektetett eszközök az immateriális javak, azaz nem anyagi eszközök. Ide sorolandóak az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok (pl.: használati jog, vagyonkezelői jog), a szellemi termékek (pl.: számítógép szoftver, szabadalom). 2017-ben vásárolt az önkormányzat „Település Rendezési Tervet” mely szellemi terméknek minősül. A tárgyi eszközök, olyan anyagi eszközök, amelyek tartósan szolgálják az önkormányzat tevékenységét, továbbá itt kell kimutatni ezen eszközök beszerzésére (beruházásokra) adott előleget és az értékhelyesbítésüket. Tárgyi eszköz például az épületek berendezései, informatikai eszközök, földterület, épület, a gép, az ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni jog.

Az önkormányzat a pályázati beruházásoknak köszönhetően évről évre növeli a tárgyi eszközök értékét. 2021 évre elérte az 1 016 054 E Ft-ot.

Befektetett pénzügyi eszközök azok a részesedések, értékpapírok és kölcsönök, melyeket az önkormányzat azért fektet be más vállalkozónál, hogy ott tartós jövedelemre tegyen szert, vagy irányítási, ellenőrzési lehetőséget érjen el. Borsodvíz Zrt. részvényeivel 2001-től rendelkezik az önkormányzat, akkori értéke 30 000 E Ft volt. 2010-ben felértékelt részvény már csak 11 795 E Ft-ot.

A koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök, olyan tárgyi eszközök, amit az önkormányzat tulajdonát képezik, de használati fenntartási joggal más rendelkezik. Az önkormányzat az Általános iskola épületét adta át vagyonkezelésbe a 243 313 E Ft értékben. A pénzeszközök a készpénz és elektronikus folyószámlán lévő pénzösszegeből áll. A forintszámlán lévő összeg 90% kötött felhasználású pénzeszköz, ami azt jelenti, hogy pályázati forrás és csak a megadott célra fordítható.

Az önkormányzat alábbi pályázati forrásokkal rendelkezett 2020. december 31-én:

- Iskola energetikai beruházás 152 314 E Ft
- Bölcsőde építése 127 500 E Ft
- Biztos Kezdet Gyerekház 40 000 E Ft
- Gyermekétkeztetés, konyha fejlesztés 106 890 E Ft
- Kultúrház energetikai korszerűsítése 23 847 E Ft

A követelések azok a különféle szállítási, vállalkozási, szolgáltatási, törvényben meghatározott adók és egyéb szerződésekből jogszerűen eredő, pénzértékben kifejezett fizetési igények, amelyek az önkormányzat által már teljesített, a másik fél által elfogadott és elismert. Az Önkormányzatnak be nem fizetett intézményi térítési díjak, és a kivetett iparűzési adó szerepel ezeken a sorokon. 2019-ben 30 449 E Ft-os iparűzési adó kintlévőséget az növelte, hogy egy ónodi telephellyel rendelkező vállalkozás csődbement és nem fizette be a kintlévőségét.

Az egyéb sajátos eszközoldali elszámolások rovaton kell elszámolni az előzetesen felszámított általános forgalmi adó, az utalványok, bérletek és más hasonló, készpénz-helyettesítő fizetési eszköznek nem minősülő eszközök elszámolásai.

A számítás alapján kapott eredményekből kiderül, hogy a saját tőke évről évre csökkenő tendenciát mutat. A 2018-as évhez hasonlítva megfigyeljük, hogy a megnövekedett passzív időbeli elhatárolások okozzák a nagy mértékű eltérést.

Aktív időbeli elhatárolásként kell kimutatni azokat a költségeket, melyek a mérleg fordulónapja előtt merültek fel, de a fordulónapot követő időszakra kell elszámolni, valamint azokat a bevételeket, amelyek a mérleg fordulónapját követően esedékesek, de a mérleg fordulónapja előtti időszakra számolandóak el.

A mérleg forrás oldalán kell kimutatni az eszközök forrásait, vagyis azt, hogy az eszközeimet miből finanszíroztam. A források között kell kimutatni a saját tőkét, a céltartalékokat, a kötelezettségeket, és a passzív időbeli elhatárolásokat.

A saját tőke az a tőkerész, melyet az állam bocsátott az önkormányzat rendelkezésére és az önkormányzati beruházások értéke.

Kötelezettségek, olyan bevételek, melyek a költségvetési évet követően esedékesek, megelőlegezések. A Magyar Államkincstár december havi megelőlegezése a január havi munkabér kifizetésekhez. Szociális tűzifa támogatás megelőlegezés.

Passzív időbeli elhatárolások között kell kimutatni a bevételeket, melyek a mérleg fordulónapja előtt merültek fel, de a fordulónapot követő időszakra kell elszámolni, valamint azokat a költségeket, amelyek a mérleg fordulónapját követően esedékesek, de a mérleg fordulónapja előtti időszakra számolandóak el. Ezek a bevételek pályázati források egytől egyig kötelezettséggel terhelt. (BOSNYÁK 2010) (GIDAY 2014)

10. táblázat: **Mérleg mutatók**

Megnevezés	2018	2019	2020	2021
Befektetett eszközök aránya	80,4%	74,0%	70,8%	74,9%
Saját tőke aránya	97,4%	86,4%	72,9%	77,5%
TB finanszírozás aránya	11,0%	22,2%	22,0%	23,6%

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

$$\text{Saját tőke aránya \%} = \frac{\text{Saját tőke}}{\text{Források összesen}} \times 100$$

$$\text{Befektetett eszközök aránya \%} = \frac{\text{Befektetett eszközök}}{\text{Eszközök összesen}} \times 100$$

A mérlegből felhasznált adatok segítségével elemezhető az eszközök alakulása. A számítások útján kapott eredményekből kiderül, hogy a befektetett eszközök igencsak magas arányt képviselnek mind a négy évben.

A 2018-as évhez hasonlítva megfigyeljük a 2020-s év befektetett eszközeinek értékét, akkor látható a 10,4%-os csökkenés, ami a pénzeszközök növekedésének hatása

5. SWOT ELEMZÉS

A SWOT elemzés célja, hogy feltérképezze az Ónod község Önkormányzat tulajdonában lévő ónodi Országos Állat- és Kirakodó vásár működésével kapcsolatos külső és belső, pozitív és negatív elemeket. Az analízis összeállítása során két értékelési szempontot vettem figyelembe:

- önkormányzati és vásárért felelős vezetőkkel lefolytatott interjúk adatfelvétel
- saját tudásbázisunk, statisztikák, amelyeket az elmúlt évek tapasztalataiból gyűjtöttem.

Célja, hogy feltárja a vásár helyzetét, fény derüljön azokra a jellemzőkre, melyek erősségeknek tekinthetők, illetve azokat, amelyek hiányoznak, vagy nem kielégítően fejlődtek. Az elemzés emellett a terület helyzetét befolyásoló pozitív és negatív külső adottságokra, tendenciákra – fenyegetésekre és lehetőségekre – fókuszál.

Az elemzés során azonosított befolyásoló tényezőket tehát két dimenzió mentén kell csoportosítani:

- kedvező vagy kedvezőtlen, pozitív vagy negatív tényezőkről van-e szó
- a szervezet és vezetése által befolyásolható, kézben tartható belső tényezőről, vagy azon kívüli külső tényezőről van-e szó.

A fenti két dimenzió mentén végezve az elemzést, a tényezőket egy 2x2-es táblázatban szokás felsorolni, ami a SWOT analízis szokásos outputja:

- Erősségek (Strengths)
- Gyengeségek (Weaknesses)
- Lehetőségek (Opportunities)
- Veszélyek (Threats)

(HAVASS 2022)

Erősségek: A vásár saját, jelenlegi belső környezetében keresi azokat a pontokat, amelyek jól működnek, pozitív irányba mutatnak, vagy enyhe ráhatással még jobbra tehetők. Ezekből lehet a stratégia megtervezése során kiindulni, ezek mentén, ezek irányban elindítani a tervezést, megvalósítás alatt ezekre támaszkodni.

Gyengeségek: A gyengeségeket is a vásár saját, jelenlegi belső környezetében kell keresni. Ennek célja, hogy feltárja azokat a pontokat, amelyekben a gazdálkodó kevésbé domináns, olyan folyamatokat keressen, amik nem jól működnek, amiket a jövőben ki kell javítani.

A gyenge pontokkal a későbbiekben az a cél, hogy lehetőség szerint a vásár erősségei közé lehessen őket sorolni.

Lehetőségek: A lehetőségeket a vásár külső környezetében kell keresni, méghozzá a megvalósulás folyamatában, vagyis a jövőre vonatkoztatva. Meg kell találni azokat a pontokat, amiket kihasználva sikeresebbé válhat a vásár és ezáltal az önkormányzat.

Veszélyek: A vásár esetlegesen ható negatív folyamatokat és fenyegetéseket kell vizsgálni, amelyek akadályozhatják vagy megakaszthatják a kitűzött cél megvalósulását.

11. táblázat: **SWOT** analízis ónodi vásár

	POZITÍV	NEGATÍV
BELSŐ	ERŐSSÉG több mint 625 éves hagyomány, tapasztalat felújított piactér, mellékhelység, iroda tapasztalt vezető 21. századnak megfelelő környezet a régi vásárok hangulatával visszatérő árusok vásárnak kialakított terület	GYENGESÉG munkaerő hiánya, jegyszedők, parkoltatók közbiztonság, kevés polgárőr, rendőr keves parkolóhely és rossz forgalomirányítás nincs online helyfoglalás és online fizetés
KÜLSŐ	LEHETŐSÉGEK pályázati forrás a parkoló bővítésére más rendezvény megszervezése terület vásárlás	VESZÉLYEK járványhelyzet gazdasági világválság jogszabályváltozás

Forrás: saját szerkesztés

A Vásár pozitív **erőssége**, hogy több mint 625 éves hagyomány, tapasztalat áll mögötte. Több generációs családi vállalkozások értékesítik termékeiket. Sok olyan kereskedő, östermelő árul, akinek a nagyszülei is jártak árulni, kereskedni az ónodi vásárba.

A 21. századnak megfelelő felújított terület, iroda, mosdók, a régidők vásári hangulatával. Közel 500 bérelt helyet foglalnak el a havi rendszerességgel visszatérő árusok. A dolgozók összetartók, segítőkészek nemcsak az árusokkal, hanem egymás felé is. Egy tapasztalt vezető kordinálja a vásár rendezését.

A vásári dolgozók munkájuk során nem igényelnek folyamatos támogatást (*controlling tevékenységre értve*), problémáikat önálló módon képesek megoldani.

A vásár egyik **gyengesége** a munkaerőhiány, hiába a megszokott csapat mindig szükség lenne parkolóőrökre, irányítókra, jegyszedőkre. Sokan nem képesek megbirkózni a vásárban előforduló konfliktusokkal, türelmetlen autósokkal. A pénzkezelés is nagy felelőséget jár, amit nem mindenki tud kezelni. Egy nagyobb vásár alkalmával több százezer forint is lehet egyes jegyszedőknél.

Javasolt a jegyszedők mellé egy polgárőrt, rendőrt biztosítani.

Jelenlegi a vásári napokon szolgálatban lévő polgárőrök a forgalomirányítást végzik. A kis létszám miatt, nem tudjuk minden nagyobb forgalmi helyen biztosítani a forgalomirányítást. A vásári napok bizonyos időszakában feltorlódó forgalom akadályozza a közlekedést és a parkolást.

Javasolt több forgalomirányító beszerzése, parkolóhely bővítés.

A mai digitális világban elengedhetetlen az online ügyintézés, sajnos az Ónod Község Önkormányzat onod.hu honlapja nem képes ellátni ezt a feladatot. Egy minden elvárásnak megfelelő honlap, mely interaktív vásári helyfoglalással, automatikus szerződéskötéssel, online bankkártyás fizetéssel rendelkezik több millió forintba kerül.

Javasolt online helyfoglalás és online fizetés biztosítása az önkormányzat honlapján, akár pályázati forrásból.

Eddig is volt **lehetőség** pályázati forrásból fejleszteni a vásár területét. A közeljövőben is szeretnénk kihasználni minden olyan pályázatot, amivel a vásári parkolót tudjuk bővíteni, az elektromos hálózatot fejleszteni. Voltak olyan próbálkozások, hogy más rendezvényeknek is helyt adott a vásár területe pl.: régiség vásár, autó vásár. Sajnos amíg ingyenes volt, nem kellett bérleti díjat fizetni, addig volt érdeklődő szép számmal. Amint bevezettük a bérleti díjat, az érdeklődés alábbhagyott. A közeljövőben szeretnénk egy rendezvényszervező céggel felvenni a kapcsolatot a lehetőségekről.

A vásár közvetlen szomszédságában található 3 hektáros terület. Jelenleg legelőként funkcionál. Önkormányzat tervei között szerepel ennek a területnek a megvásárlása. A terület átalakításával megoldanánk a parkolóhely hiányt.

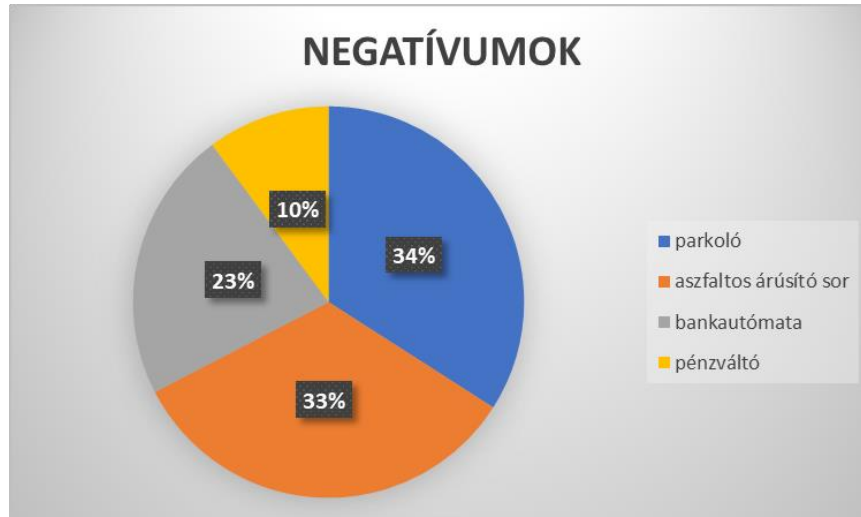
A **veszélyek** között szerepel a járványhelyzet, ami 2020-ban elérte Magyarországot is. A kereskedők, őstermelők ilyen vásárokon tudják értékesíteni a termékeiket.

Árusok nélkül a vásár sem létezik. A gazdasági világválság is befolyásolja az árusok, drágulnak a termékek, költséges az előállítása, nem lesznek vásárlók. A jogszabályváltozás egy tollvonással korlátozhatja a vásár rendezést, mint ahogy az a koronavírus járványhelyzet alatt is történt. Ilyen jogszabályok komoly veszélyt jelentenek a közeljövőben, amire nem tudunk felkészülni.

Az előző SWOT analízis az én és kollégáim tapasztalatai alapján készítettem, mely jól felvázolta, mint üzemeltető szemszögéből a pozitívumokat és negatívumokat. Szerettem volna látni, hogy az árusok és őstermelők, hogyan vélekednek két kérdésben. Az ő szemszögükből milyen pozitív és negatív tényezők vannak az ónodi vásáron. [1. számú melléklet](#) alapján.

A 60 megkérdezettből 52 válasz érkezett vissza.

Pozitívumként legtöbbször a havi rendszerességet írták, hogy mindig ugyanabban az időpontban van a vásár, így tudnak előre tervezni. A másik kiemelt pozitívum a legtöbb árusnál a kiépített vevőkör, akik rendszeresen keresik őket. Pozitívum volt még, hogy nem drágultak a bérleti díjak, a felújított vásár területének kialakítása, a közlekedés, hogy közel az autópálya.

7. ábra: Vásár hiányosságai az árusok szerint

Forrás: Kérdőívek alapján saját készítés

A negatívumok száma határtalan volt, a legtöbbször a kevés parkolóhelyre panaszkodtak, és az árúsító sorok aszfaltozására (jelenleg zúzottköves). De hiányolják a bankautomatát és a pénzváltót is a vásár területéről.

6. COVID-19 KORONAVÍROS-HELYZET HATÁSA A SAJÁT BEVÉTELEKRE

A koronavírus által okozott megbetegedés (COVID-19) egy fertőző betegség, amelyet a SARS-CoV-2 vírus okoz. A COVID-19-ben megbetegedő emberek nagy többségénél enyhe vagy közepesen súlyos tünetek jelentkeznek, és a gyógyulás speciális ellátás nélkül bekövetkezik. Előfordulhatnak azonban súlyos esetek is, amikor a beteg orvosi segítségre szorul. Magyarországon 2020. március 4-én jelent meg először a COVID-19. Ennek hatására a Kormány korlátozó intézkedéseket vezetett be. Bevezették a rendkívül jogrendet, digitális oktatás az iskolákban, kötelező maszk használat, kijárási tilalom volt az éjszakai órákban, távolságtartás, létszámkorlátozás, szabadtéri rendezvények 500fő-ig voltak megtarthatók. Ez utolsó intézkedést a vásári szervezés semmilyen módon nem volt képe betartani, illetve betartatni sem az árusokkal, sem a vásárra látogatókkal. Ezért a vásári szervező úgy döntött, hogy nem rendezi meg a vásárt.

A fogyasztók vásárlási szokásai a koronavírus-helyzet kialakulását követően jelentősen átalakultak. Mindezt befolyásolta a vásárlási időkorlát akkori bevezetése is, megváltozott a vásárlások helyszíne is. Mindebből adódóan komoly arányeltolódások voltak tapasztalhatók a kiskereskedelmi forgalomban. A járvány első hullámában csökkent a vásárlások száma és csökkent a forgalom.

A megváltozott helyzetre tekintettel a vásári szervezés segíteni próbált az árusoknak, ezért létrehozott egy Facebook profilt, ahol az árusok hirdethették termékeiket. A mai napig nagyon népszerű a profil, sok látogató keresi fel.

8. ábra: **Vásári bevételek**

Forrás: vásári nyilvántartások alapján saját szerkesztés

A koronavírus-járványhelyzet miatt hozott intézkedések során az Önkormányzatnak 2020-ban 19 256 E Ft bevételkiesést jelentett.

ÖSSZEFOGLALÁS

Az önkormányzatok gazdálkodása nagyon szűk keretek között mozog, Minden egyes feladatalapú támogatás szigorúan be van sorolva, hogy mit, mire lehet költeni. Egyes jogcímek között lehet átjárás, szigorú szabályok között. Egy köznevelési támogatást csakis az óvodára lehet fordítani ugyanúgy, mint a gyermekétkeztetés támogatását étkeztetésre. Ha az önkormányzat nem képes ezen támogatásból fedezni a kiadásokat csakis a saját bevételekre hagyatkozhat.

Minden önkormányzat arra törekszik, hogy a jogszabályban előírt kötelezően ellátandó feladatokat ellássa. A feladatalapú támogatásokat ugyanúgy ki kell egészíteni saját bevételi forrásból, mint az önként vállalt feladatokat.

Az önkormányzatoknak az eredményes feladatellátás biztosításához hatékony vagyongazdálkodási tevékenységet kell folytatniuk. Ónod Község számára a legfontosabb bevételi forrás az ónodi Országos Állat- és Kirakodó vásár egy 8 hektár területen. Az önkormányzat szervezésében álló vásár minden hónap első csütörtökén kerül megrendezésre. A bevétel a vásári bérleti díjból és helypénzből, parkoltatásból és mosdóhasználatból tevődik össze. Átlagosan éves szinten 35 millió forint bevételt jelent az önkormányzatnak. Évről évre emelkedő tendenciát mutatnak a bevételek.

A dolgozat írása közben az elemzett, összehasonlított 4 évben, 2020-ban, olyan nem várt rendkívüli események történt, ami befolyásolta a bevételek alakulását. A koronavírus-járványhelyzet alatt csökkent a vásári bevétel, ezért tudatos és felelős gazdálkodásra volt szükség. A költségvetésből kiesett közel 19,5 millió forintot a kiadási oldalról kellett elvenni.

A közeljövőben ki kell kihasználni minden olyan pályázatot, amivel fejlesztést, beruházást lehet megvalósítani. A vásár szervezésében figyelembe kell venni az eladók igényeit, folyamatosan fejleszteni kell a vásár infrastruktúráját, az eladók által felsorolt negatívumokat (bankautomata hiánya, aszfaltozott út hiánya, parkolóhely hiánya...stb) lehetőség szerint minél hamarabb pótolni kell saját forrásból vagy pályázatból. Ezek figyelembevételével az eladók száma változatlan marad vagy még tovább is nőhet. Amennyiben több az eladó, több lesz a vásárló is, így az önkormányzat saját bevételei is nőnek.

A SWOT elemzés rámutatott, hogy miben lehetne fejlődni, milyen lehetőségeket kell a jövőben kihasználni. Folyamatosan fejlődni, alkalmazkodni szükséges az elvárt igényekhez.

Végezetül szükségesnek látom, hogy az önkormányzat a nemvárt eseményekre igyekezzon felkészülni, képezzen tartalékot, esetlegesen különítsen el forrásokat a nemvárt kiadásokra, hogy egy következő rendkívüli esemény ne okozzon ekkora gazdasági nehézséget.

IRODALOMJEGYZÉK

- BARTA, A.P.D. *et al.* (2020): **A magyar önkormányzatok 30 éve.** Budapest: Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége. 514p.
- BENCSEK, A. - ERCSEY, Z. (2020) “A helyi önkormányzatok pénzügyi autonómiájának átalakulása,” *Glossa luridica*, VII.(1), pp. 225–237.
- BETHLENDI, A., LENTNER Cs. - NAGY, L. (2021) *A Hazai önkormányzati Gazdálkodás Fenntarthatósága a Hazai ...* Available at: https://www.researchgate.net/publication/352440446_A_hazai_onkormanyzati_gazdalkodas_fenntarthatosaga_A_hazai_onkormanyzatok_gazdalkodasanak_fenntarthatosaga_Sustainability_of_Hungarian_local_governments_financial_management (Accessed: October 27, 2022).
- BORDÁS, P. (2018): **Változások a helyi önkormányzatok közfeladat-ellátásában és finanszírozásában.** Budapest: Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem Közigazgatási Továbbképzési Intézet 72.p.
- BOSNYÁK, J. *et al.* (2010): **Vezetői számvitel.** Budapest: Saldo. 298p.
- Borsod - Miskolci értesítő, 1877 (11. évfolyam, 1-52. Szám): Arcanum Digitális Tudománytár* (no date) *Borsod - Miskolci Értesítő, 1877 (11. évfolyam, 1-52. szám) | Arcanum Digitális Tudománytár.* Digitális Tudománytár. Available at: https://adt.arcanum.com/hu/view/BorsodMiskolciErtesito_1877/ (Accessed: October 23, 2022).
- BÖHM, A. (2002) **Helyi Társadalom, önkormányzatok, településfejlesztés.** Budapest: Agroinform. 127p.
- ERDŐS, É. (2014): **Önkormányzati pénzügyek, az önkormányzatok gazdálkodási rendszere.** Budapest: Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem. 27p.
- FEIK, Cs. (2014): **Magyarország helyi önkormányzatai: Egyetemi Jegyzet a helyi önkormányzatok I-II. című tantárgy Oktatásához.** Budapest: Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Kar. 326p.
- FOGARASI, J. (2010): **A helyi önkormányzatok: Tankönyv - kézikönyv.** Budapest: HVG ORAC.
- FOGARASI, J. - BALÁZS, I. (2000): **Önkormányzati kézikönyv a települési és a területi önkormányzatoknak.** Budapest: HVG-ORAC.
- GIDAY, A. (2014): “Önkormányzati finanszírozás – lépések a térségi vagyongazdálkodás felé?,” *Pénzügyi Szemle*, 2014(3), pp. 403–411.
- GKIE NET Internetkutató és Tanácsadó Kft. (2010) “SWOT elemzés.”
- HAVASS, N. *et al.* (2022): **Pénzügyi kimutatások összeállítása, elemzése és ellenőrzése.** Budapest: Saldo. 316p.

- KECSŐ, G. (2016): **A helyi önkormányzatok pénzügyi jogi jogállása.** Budapest: ELTE Eötvös Kiadó Kft. 494p.
- KÁKAI, L. (2010): **20 évesek az önkormányzatok.** Pécs: IDR Publikon Kiadó. 54p.
- Központi Statisztikai Hivatal (2020) *A kiskereskedelmi forgalom többéves növekedését törte meg áprilisban a koronavírus okozta járvány gazdaságba begyűrűző hatása, A kiskereskedelmi forgalom többéves növekedését Törte Meg áprilisban a koronavírus Okozta Járvány gazdaságba begyűrűző hatása.* Available at: <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/kiskereskedelmi-forgalom/index.html> (Accessed: October 23, 2022).
- Központi Statisztikai Hivatal (2021) *Minimálbér, közfoglalkoztatotti bérminimum, garantált bérminimum, KSH.* Available at: https://www.ksh.hu/stadat_files/mun/hu/mun0069.html (Accessed: October 23, 2022).
- LENTNER, C. (2022): **Közigazgatási szakvizsga, Általános közigazgatási ismeretek, III. modul: Általános Államháztartási ismeretek.** Budapest: Nemzeti Közzolgálati Egyetem. 65p.
- LUKÁCS, L.I. (2022) *Az Előirányzat Gazdálkodásban rejlő elemzési lehetőségek, 5percAdó.* Available at: <https://5percado.hu/az-eloiranyzat-gazdalkodasban-rejlo-elemzesi-lehetosegek/> (Accessed: October 23, 2022).
- Magyar Államkincstár (2021) *A települési önkormányzatok Szociális, gyermekjóléti és Gyermekétkeztetési Feladatainak Támogatása, Magyar Államkincstár.* Available at: <https://www.allamkincstar.gov.hu/hu/nem-lakossagi-ugyfelek/a-telepulesi-onkormanyzatok-szocialis-gyermekjoleti-es-gyermeketkeztetesi-feladatainak-tamogatasa> (Accessed: October 23, 2022).
- NEAK *Neak Feladata, Alaptevékenysége és Hatásköre (magyar Nyelven)* (2014) Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő. Available at: http://www.neak.gov.hu/felso_menu/rolunk/kozerdeku_adatok/tevenysegre_mukodesre_vonatkozo_adatok/a_szerv_feladata_alaptevenysege_es_hatarkore/a_szerv_alaptevenysege_feladata_es_hatarkore (Accessed: October 23, 2022).
- Nébih (2021) *Kéknyelv megbetegedéssel kapcsolatos kereskedelmi tudnivalók, Kéknyelv megbetegedéssel kapcsolatos kereskedelmi tudnivalók - Nébih.* Nébih. Available at: <https://portal.nebih.gov.hu/-/keknyelv-megbetegedessel-kapcsolatos-kereskedelmi-tudnivalok> (Accessed: October 23, 2022).
- Nébih (no date) *Madárinfluenza, Madárinfluenza - Nébih.* Nébih. Available at: <https://portal.nebih.gov.hu/madarinfluenza> (Accessed: October 23, 2022).
- Nébih (no date) *Sertéspestis, Afrikai sertéspestis - Nébih.* Nébih. Available at: <https://portal.nebih.gov.hu/afrikai-sertespestis> (Accessed: October 23, 2022).
- PÁLNÉ KOVÁCS, I. (2010): *Meggondolások az önkormányzatok pénzügyi helyzetéről szóló vitához. Pénzügyi Szemle. 3. szám*

- SIKLÓSI Á. - VERESS A. (2021): **Számvitel, pénzügyi számviteli ügyintézői képzés.** Budapest, Saldo Kiadó 1-318p.
- SZEGVÁRI, P. (2014) **A helyi önkormányzatok gazdálkodása.** Budapest: Településkormányzatok országos szövetsége.
- TARNÓCZI, J. (2018): *Ónod község Honlapja.* Available at: <http://www.onod.hu/> (Accessed: October 23, 2022).
- VIGYÁRI, A. (2002): **Közpénzügyek, önkormányzati pénzügyek.** Budapest: KJK-KERSZÖV. 379p.
- VIGYÁRI, A. (2011): Néhány javaslat a kialakítandó önkormányzati pénzügyi rendszerrel kapcsolatosan. *Új Magyar Közigazgatás*, 4:(10), 38-42.o.
- Wolters Kluwer Hungary (2011) *Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.) - hatályos jogszabályok gyűjteménye*, Wolters Kluwer. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv> (Accessed: October 23, 2022).
- Wolters Kluwer Hungary (2017) *2017. évi C. Törvény Magyarország 2018. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye*, Wolters Kluwer. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700100.tv> (Accessed: October 23, 2022).
- Wolters Kluwer Hungary (2018) *2018. évi L. Törvény Magyarország 2019. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye*, Wolters Kluwer. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1800050.tv> (Accessed: October 23, 2022).
- Wolters Kluwer Hungary (2019) *2019. évi LXXI. Törvény Magyarország 2020. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye*, Wolters Kluwer. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1900071.tv> (Accessed: October 23, 2022).
- Wolters Kluwer Hungary (2020) *2020. évi XC. Törvény Magyarország 2021. évi Központi Költségvetéséről - Hatályos jogszabályok gyűjteménye*, Wolters Kluwer. Available at: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a2000090.tv> (Accessed: October 23, 2022).
- Ónod község képviselő testületének 4/2019 (V. 29.) önkormányzati rendelete* (2018) *Önkormányzati rendelet.* Nemzeti Jogszabálytár. Available at: <https://or.njt.hu/eli/v01/726049/r/2019/4> (Accessed: October 23, 2022).
- Ónod község képviselő testületének 9/2020 (VI. 30.) önkormányzati rendelete* (2019) *Önkormányzati rendelettár.* Nemzeti Jogszabálytár. Available at: <https://or.njt.hu/> (Accessed: October 23, 2022).
- Ónod Község Önkormányzat Képviselő-testülete 7/2021. (V. 27.) önkormányzati rendelete* (2020) *Önkormányzati rendelet.* Nemzeti Jogszabálytár. Available at: <https://or.njt.hu/eli/v01/726049/r/2021/7> (Accessed: October 23, 2022).

Ónod Község Önkormányzata Képviselő-testületének 6/2022. (V. 26.) önkormányzati rendelete (2021) Önkormányzati rendelet. Nemzeti Jogszabálytár. Available at: <https://or.njt.hu/eli/v01/726049/r/2022/6> (Accessed: October 23, 2022).

FOTÓJEGYZÉK

1. kép: Az ónodi vár	7
2. kép: Az ónodi kastély	8
3. kép: Hirdetés az ónodi vásárról 1877-ben.....	9
4. kép: Az ónodi vásár légifelvétel 2016-ban.....	9
5. kép: Az ónodi vásár 2019. november.....	10

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Az államháztartás rendszere	3
2. ábra: Ónod településen élők korcsoport szerinti megoszlása 2019 évben	20
3. ábra: Önkormányzati bevételek összehasonlítása (2018-2021)	31
4. ábra: Vásári helyjegy alakulása havi bontásban (2018-2021)	32
5. ábra: Vásári bérleti díjak alakulása havonta (2018-2021).....	33
6. ábra: Vásári Parkoló és Mosdó használati díj havi bontásban (2018-2021)	38
7. ábra: Vásár hiányosságai az árusok szerint	47
8. ábra: Vásári bevételek.....	48

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: Ónod Község Önkormányzat működési bevételei	16
2. táblázat: Ónodi Homokvár Óvoda működési támogatása 2018 - 2021 évben.....	17
3. táblázat: Önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak bevételei	19
4. táblázat: Működési célú támogatások bevételei	24
5. táblázat: Közhatalmi bevételek.....	27
6. táblázat: Önkormányzat saját bevételei.....	29
7. táblázat Tervezési és pénzügyi mutatószámok.....	39
8. táblázat: működési bevételek és kiadások viszonya.....	40
9. táblázat: saját bevételek és működési kiadások viszonya.....	40
10. táblázat: Mérleg mutatók	43
11. táblázat: SWOT analízis ónodi vásár	45

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

KÉRDŐÍV AZ ÓNODI VÁSÁRRÓL!

1. Írjon két példát, ami Ön szerint pozitív az ónodi vásárban?

.....

.....

2. Írjon két példát, ami Ön szerint negatív az ónodi vásárban és a közeljövőben szeretné ha megoldódna?

.....

.....

Ónod,

MÉRLEG

MEGNEVEZÉS	2018	2019	2020	2021
Immateriális javak	600	400	399	97
Tárgyi eszközök	925 669	949 129	942 846	1 016 054
Befektetett pénzügyi eszközök	11 975	11 975	11 975	11 975
Koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök	243 313	230 801	224 534	163 739
A) NEMZETI VAGYONBA TARTOZÓ BEFEKTETETT ESZKÖZÖK	1 181 557	1 192 304	1 179 754	1 191 865
Pénztárak, csekkek, betétkönyvek	280	133	429	161
Forintszámlák	280 700	387 201	461 418	379 734
C) PÉNZESZKÖZÖK	280 979	387 334	461 847	379 896
D) KÖVETELÉSEK	7 308	30 614	25 827	18 869
E) EGYÉB SAJÁTOS ELSZÁMOLÁSOK	0	0	0	0
F) AKTÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	0	0	0	0
ESZKÖZÖK ÖSSZESEN (=A+B+C+D+E+F)	1 469 844	1 610 253	1 667 429	1 590 629
Nemzeti vagyon induláskori értéke	898 252	898 252	898 252	898 252
Egyéb eszközök induláskori értéke és változásai	34 738	34 738	34 738	34 738
Felhalmozott eredmény	391 560	498 122	458 076	282 424
Mérleg szerinti eredmény	106 561	-40 046	-175 652	16 867
G) SAJÁT TŐKE	1 431 111	1 391 065	1 215 414	1 232 280
H) KÖTELEZETTSÉGEK	25 161	16 914	37 147	21 716
I) KINCSTÁRI SZÁMLAVEZETÉSEL KAPCSOLATOS ELSZÁMOLÁSOK				
J) PASSZÍV IDŐBELI ELHATÁROLÁSOK	13 572	202 273	414 868	336 633
FORRÁSOK ÖSSZESEN (=G+H+I+J)	1 469 844	1 610 253	1 667 429	1 590 629

Forrás: Ónod Község Önkormányzat beszámolóí alapján saját szerkesztés

ezer forintban

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Gáll Norbert
A Hallgató Neptun kódja: PG3FEW
A dolgozat címe: Ónod Község Önkormányzat gazdálkodása és saját bevételeinek elemzése
A megjelenés éve: 2022
A konzulens tanszék neve: Befektetési, Pénzügy és Számvitel Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, s az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a Záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdonkezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe.

Kelt: Ónod, 2022. november 2.

Hallgató aláírása

KONZULTÁCIÓS NYILATKOZAT

A Gáll Norbert (hallgató Neptun azonosítója: PG3FEW) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a szakdolgozatot áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védeésre javaslom / nem javaslom¹.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem*²

Kelt: Gyöngyös, 2022. október 28.

Belső konzulens

¹ A megfelelő aláhúzendó.

² A megfelelő aláhúzendó.